

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 22 του Μάη 1908 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ 4 — ΑΡΙΘ. 149

ΕΛΕΓΓΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΒΥΘΥΣΜΕΝΟ ΘΩΡΗΚΤΟ «ΠΕΤΡΟΠΑΒΛΟΣΚ»

Μάτια κατέβηκεν ο νοῦς
ὄμως θέ φτάνει κάτω
τὴν ἡσυχία νὰ ἰδῇ πέποιου θανάτου !
Βαθὺς ὁ πόντος, μὰ ὁ χαμὸς
βαθύτερός του. Μόνος
τὴ νύχτα ποῦ ὁ πικρὸς γυάλος
τ' ἀστέρια καθρεφτίζει,
ἔρχεται κάτου ὁ οὐρανὸς
καὶ σὰς ἀγγίζει.

Καὶ σὺ, Θυσία περήρανη,
ποῦ κῆμα κ' αἶμα στάζεις
πρὸς τὸ αἰώνιο Δίκαιο κυττάζεις
μὲ τὰ κλειστά μάτια τῶν νεκρῶν
ναυτῶν ποῦ ἔφεραν κάτου
στὰ τρῖσβαθα τῆς θαλάσσης
τὴ λάμπη τοῦ θανάτου.

Ταξιδεμένοι ! Ἐπήγατε
πρὸ πέρα ἀπ' τοὺς μικροὺς μας λογισμοὺς.
Κ' ἔτσι μὲ σκοτωμένους τοὺς καύμους
κοιμᾶστε κάτου ἀπὸ τὴν τρικυμία
στὴν πηγὴ τῆς γαλήνης, στὸ βυθό.
Σὰν ἓνα κάστρο ποῦ ἀπὸ καιρὸ
μέσ' τὰ νερά ἔχει γύρει σκορπισμένο,
ἔτσι καὶ σὺ θὰ κοιμηθῆς ἐσὺ
ποῦ μιὰν ἀλύγη ἐπυργώθηκες στὸ φῶς
κ' ἔπεσες κάτου, ὦ μέγα φρούριο τῆς σαρκός !

Μάτια τῶν εὐσεβῶν. Εἶστε κλεισμένα,
ματάκια ἀθῶα, κάτου ἀπ' τὸ νερό.
Ὅμως τῆς πίστεως λύχνοι, πάντα φέγγετε
ἀπ' τὴν καρδιά τοῦ πόντου, πρὸς τὸν οὐρανό,
καὶ τὰ σφαγμένα χέρια τὰ φαντάζομαι
πῶς σταυρωμένα στέλνουν προσευχὴ
πρὸς κάποιον τοῦ σπιτιοῦ θαμπὸν εἰκόνημα
ποῦ τὴ μανούλα γέρνει καὶ παρηγορεῖ.
Κι' ἀπάνου ἀπ' τὴν πλατειὰ τῆς θαλάσσης
ποῦ τὰ αἰώνια κύματα τινάζει
δίχως νὰ ξαναφέρῃ ἐσὰς στὸν πόλεμον
μῆτε τὸν καπετάνιο ποῦ προστάζει
ἀπάνου ἀπ' τὴν πλατειὰ τῆς θαλάσσης
μέσ' τὴ σιωπὴ καὶ στὸ μηδέν, τὸ θυμιατῆρι
τῆς Μόσχας κρέμεται παρακαλεῖ
τὸν οὐρανὸ στὸν ὕπνο σὰς νάρθη νὰ γύρη.

Μητέρα ! Ποῦ στὰ κύματα ἔτρεξε
τὸ γάλα σου, κι' ἐπνίγηκαν τὰ νανουρίσματά σου.
Ἄπ' τὸ παιδί ὡς τὴν ποδιά σου
εἶν' ἓνας πόντος, ἓνας χωρισμός.
Ναύτης κι' ἂν εἶνε ὁ πόνος σου
δὲν ἔμπορεῖ νὰ φτάσῃ ἐκεῖ, παρὰ νεκρός.

Σκλάβο σε πῆρε ὁ πόλεμος κοντὰ του
γιὰ νὰ σκορπίσῃς ρόδα τοῦ θανάτου.
Κάθε στιγμή ποῦ τρέμεις κι' ἀγαπᾶς
τὸν πόλεμον, τὸν πόλεμον σφυροκοπᾶς
καὶ τὰ νανουρίσματα
τῆς κόνικας καὶ τὸ γάδι
ἀποκοιμίζουν τὸ παιδί
γιὰ νὰ τὸ φέρουν πρὸς τὸν ἄδη,
μητέρα ! Καὶ στὸν κόρφο σου
τὸν κόρφο ποῦνε ἀγάπη, τρόμος
μὲ τὰ χειλάκια τοῦ παιδιοῦ
βυζαίνει τοῦ πολέμου ὁ νόμος !
Χαῖρε σπιτάκι ἐρημικό ! Ἐσυχία,
ποῦ ἡ κουρασμένη σκέψι μας θέλει νὰ γίνη
λουλουδάκι στὴ θύρα σου καὶ νὰ σε πίνη !
Χαῖρε σπιτάκι ἐρημικό. Ἐσυχία
βρυσούλα τῆς ζωῆς, ποῦ ὅταν σ' ἀκούω
νὰ τρέχῃς σκιάζομαι μήπως χυθῆς
μέσ' τὸν πικρὸν ὠκεανὸ τοῦ κόσμου !
Ἀνάμεσα στὰ ὄρνιθια καὶ στὴ γλῶσση
ποῦ ὁ πετεινὸς λευκὸς ψάλλει τὸ φῶς
ἐνῶ ἡ μητέρα γνέθει, ἐνῶ τὰ βρέφη
στὴν πρασινάδα παίζουν καὶ γυρίζουν
ὁ γυιὸς ἀπὸ τῶν χωραφιῶν τὸ δρόμον
μ' ἀναπαμένο τὸ τσαπὶ στὸν ὄμο,
ἔρχεται ὁ Πόλεμος στὴν πόρτα καὶ τοῦ γνέφει
νὰ πάη κοντὰ του. Ἐχε γεια,
σπιτάκι ἐρημικό, δὲν εἶσαι πιὰ.

Κοιμᾶται μέσ' τὸν ἡσυχὸ ἰλαιῶνα
βασανισμένη ἡ ἀσπροφόρα Εἰρήνη.
Χαίρεται ἡ γῆ ποῦ τὴν κρατεῖ, στοὺς κόρφους τῆς
καθ' ἄνθος χαίρεται ν' ἀγγίξῃ καὶ νὰ σβύνη.
Καὶ τῶν πουλιῶν κρυμμένες οἱ φωλιές,
πατρίδες δίχως πόλεμον καὶ μίσση,
ἀφίνουν τῆς ἀγάπης τὸ μουρμούρισμα
τόσο σκιαγμένο ποῦ φοβᾶται ν' ἀντηχήσῃ.
Ἄνοιξι—πόθος ! Μέσ' τὸ ματωμένο ἀγῶνα
ἀνθεῖ ὁ Ἀπρίλης κι' ἀπ' τὸν κόρφο τοῦ
μαζεύουν ἀνεμώνες οἱ νεκροί.
Ἄλλ' ἄξαφνα ἱερὰ πομπὴ
βυθίζεται στὸν ἡσυχὸ ἰλαιῶνα
καὶ φτάνει ἀπὸ τὸν κάμπο ἀνθρώπων πλῆθος
κόβοντας κλάδο ἑλῆας, στολίζοντας τὸ στῆθος.
Κάτω ἀπὸ τῶν κλαριῶν τὴν ἡσυχία
ὕψωνοντας τὴ Βίβλο τὴν Ἁγία
πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλῆα πηγαινέει

ποῦ ἡ ἀσπροφόρα Εἰρήνη ξαπλωμένη
θερνεῖ τὴν ἐξορία τῆς. — Ἐύπνα !
ὁ λαὸς σου ἦρθεν ἐδῶ. Οἱ ἀνθρώποι
ποῦνε λευκοὶ σὰν ἀνθισμένοι τόποι
καὶ ταπεινοὶ σὰ γλῶσση. Κανένα φῶς
δὲ φέρνομε σ' αὐτὴ τὴ λιτανεία
ἄλλο ἀπὸ μιὰ λαμπάδα αἰωνία
ποῦ τὴν ἀνάθει μέσα μας ὁ Ἑσπερινός.
Ἡ ζωὴ μας εἶν' ἀργὸ ριχὸ νεράκι
ποῦ σιγοκλαίει καὶ σιγοτραγουδεῖ,
ποῦ μόλις φτάνει μέσ' τὸ περιβόλι
νὰ σκύβῃ ἓνα πουλάκι καὶ νὰ πιῇ.
Σπαθὶ δὲν ἐφρρέσαμε στὴ ζώνη,
ὁ ἐχθρὸς φοβᾶται νὰ μᾶς ἀντικρύσῃ
καθὼς περνᾶει στὸν κάμπο ὁ γαλασμός
κι' ἀφίνει ὄρθο τὸ παρεκκλήσι.
Εἴμαστε μεις οἱ ἀδύνατοι. Τραγοῦδι
παίζουν μὲ μᾶς οἱ ἀνέμοι, παιᾶνες ὄχι !
Βασεῖξ δὲν περπατοῦμε, ἀλλὰ σταλαζοῦμε
στὴ γῆν αὐτὴ καθὼς τὸ πρωτοβόρι.
Κόσμος γιὰ μᾶς τὸ φύλλον, ὅπως τὸ δάσος,
ἡ πεταλούδα ὅπως κι' ὁ ἀητός.
Κι' αὐτὰ κ' ἐμεῖς κι' ὁ πόνος ταξιδεύομε
στὸν κύκλο τοῦ παντός...

— Κοιμᾶσαι, Εἰρήνη, κάτου ἀπ' τὴν ἀρχαίαν
ἑλῆα καὶ σε ζητοῦμε, σε ζητοῦν
οἱ δουλευτάδες ποῦ τὸ βράδυ ἀργὰ
σκύβουνε στὴν καλύβα τους νὰ μποῦν.
τὸ χελιδόνι ὅταν ἀπ' τὴ στέγη μας
— καθὼς ἡ σκέψι φεύγει ἀπὸ τὸ νοῦ—
πάει νὰ βυθίσῃ τὰ φτερά τὰ ἡσυχὰ
μέσ' τὴν ἀταραξία τ' οὐρανοῦ.
Τ' ἀστρο ποῦ ταξιδεύει καὶ ξαναέρχεται.
Ὁ νεκρὸς ποῦ πάει καὶ δὲν ξαναγεννᾶ.
Στὸ κῆμα ὁ ναύτης. Ὁ τραχὺς βοσκὸς
ἀπάνου στὰ περήρανα βουνά.

Ἡ φωλιὰ σε θέλει τῶν πουλιῶν, τῶν ἀνθρώπων
ἡ πολιτεία, τὰ φτερά καὶ τὰ χέρια τῶν
νύχτα καὶ μέρα ἀπλώνονται σ' ἐσένα.

Κουρασμένα

τὰ μάτια κλείνουν, ὁ ὕπνος σε γυρεύει
ὅταν μὲ τὴν ἀνώσταχτη παλεύει
φροντίδα ἀπάνου ἀπ' τ' ἄρρωστο κορμί.
Γυρεύει ἐσένα ὕστερ' ἀπ' τὴν νίκη
τὸ κουρασμένο κρύβοντας στὴ θήκη
σπαθὶ τοῦ ὀματωμένου μαχητῆς.
καὶ τελευταῖος σε κράζει, ἀλλὰ δὲν ἔρχεσαι
νὰ κοιμηθῆς μέσ' τὴν καρδιά του, ὁ Ποιητής.

— Καὶ τώρα οἱ σκοτωμένοι σε ἀναζητήσαν,
ποῦ τοὺς κρατεῖ ὁ ἀμίλητος βυθός.
Πόνος δὲ φτάνει ἀνθρώπου νὰ τοὺς δῇ
ἐνῶ τοὺς τρώει τὸ κῆμα κι' ὁ καύμός.

Έτσι πνιγμένη, αφανισμένη ή Δύναμι
κοιμάται και ρωτάει από βαθειά
το κρίμα που τή σκότωσαν απόλεμη,
άλλα ή βαθύς γιαλός δέν άπαντξ..
Θερίο καράβι, πόσο καλοτάξειδα
πλείεις στο μηδέν ! Ειρήνη
στο φλάμπουρο που κύματα τό δίπλωσαν
και στ' άρματα που δέ βροντάν. Ειρήνη
στών θυμάτων τά μάτια, στη βουθή καρδιά,
στο στόμα τό κλεισμένο που λήμνη πίνει !
Τώρα δέν τούς κατέχει πλέον ή πόλεμος
και τώρα που στα βάθη τής άβύσσου
βαρειά κοιμῶνται ήσυχοι, άγαθοί,
άπόλεμοι, θλιμμένοι, είνε δικοί σου.

Είπαν κι' ή προσευχή μέσ' τήν ψυχή τους
έπεσε, τήν άνάστησε. Με τούς κορμούς
των δένδρων τό άζωγράφιστο κορμί της
ύψώνει κ' είν' ώραίο άπ' τούς καύμους.
Λάμπει τό δάκρυ που στη γίς άφίνει
—εύτυχισμένο τό άνθος που τό πίνει—
Γνέφει στο πλήθος και μαζί του ζεκινά.
Χαμογελάνε κάμποι και βουνά
κ' έτσι καθώς πηγαίνει ή λιτανεία
τά μαραμμένα ξαναζούν, ή άνοιξι
πάει να γενή αιώνια.

Τόσο δειμένη ή μάνα γή με τήν ψυχή των είνε,
τόσο τούς άνεγνώριτες τούς Άδυνάτους, κρίνε,
που κάτασπρος στο διάβα των φεγγαβολξς, και σύ
δροσυλα στα χαμόκλαδα που τρέμεις, ως αύτοί.

Στάθηκαν στην άκρογιαλιά και κύτταζαν τό κύμα.
Πλατό τό πέλαγος, καθώς του αφανισμού τό κρίμα.
Τούς βυθισμένους καρτερεί νάρθουν μπροστά της,
Έκεινη, όρθή στον άνεμο που λύνει τά μαλλιά της.
"Αχ! οι νεκροί δέν έρχονται ύψωμένοι
άπάνου στον άφρό, δέν κατεβαίνει
κύμα φουρτούνα, πόνος να τούς πάρη,
τόν άρχηγό να φέρη καθαλλάρη
τής τρικυμίας, τούς ναύτες του μαζί.
"Ο Άφανισμός μονάχα, εκείνος ζή.
Νερών φωνές, σαλπίσματα, ήχοι,
βροντούν, και τά μεγάλα κύματα
σάν του Όμήρου οι ματωμένοι στίχοι
στο πέλαγος των χρόνων, με χορό φριχτό
άπό στεριές, πελάγη, ούρανούς χυμούν,
λαχανιασμένα πέφτουνε στα πόδια της,
πεθαίνουν, μα τον Πόλεμο τής τραγουδούν.

Σ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Ο Έλληνοσής κ. E. Clément, καθηγητής
στη Νίκαια τής Γαλλίας, είχε τήν καλωσήν να
στείλει στο διευθυντή του «Νουμά» τό άκόλουθο
γράμμα για τό δρξμα του «Ζωντανοί και Πεθαμ-
μένοι».

Τό γράμμα τό δημοσιεύουμε σε πρωτότυπο και
σε μετάφραση, άφού πρώτα ζητήσαμε τήν άδεια από
τόν κ. Clément.

Nice, le 1er Mai 1905

Monsieur,

Je suis bien en retard pour vous remercier de votre beau livre. Excusez-moi et soyez persuadé que mes remerciements n'en sont pas moins sincères, ni mon admiration moins vive. Votre drame est une oeuvre vibrante de vérité, de force et de vie. Sous le voile transparent d'une allégorie dont les personnages restent naturels, c'est à dire des hommes et des fem-

mes de chair et d'os. vous battez vigoureusement en brèche les idées et les sentiments factices, les préjugés, le fétichisme mesquin, puéril et stérile de l'antiquité, si différent de la vraie piété et de la vénération raisonnable. Puissent vos concitoyens sentir toute la justesse des conseils de Lambrong, renoncer enfin aux idoles mortes et tourner leurs regards vers l'avenir et vers la vie? Alors seulement l'hésitante, coquette et charmante Chary, notre chère Grèce, pourra être parfaitement heureuse.

Votre touchante nouvelle de Chrysay est un petit chef d'oeuvre d'émotion pénétrante et de délicatesse.

Laissez-moi vous féliciter, Monsieur, de votre beau talent. Le «Noumas», que vous dirigez si habilement, n'est pas seulement un excellent journal, c'est une bonne oeuvre vraiment patriotique, à laquelle applaudissent tous les vrais amis de la Grèce.

Et à ce titre, je vous prie d'agréer, Monsieur, avec mes remerciements, l'expression de mes sentiments de haute estime et de profonde sympathie.

E. CLÉMENT
professeur, Nice

Nίκαια, 1 του Μάη 1905

Κύριε,

"Αρχισα πολύ να σ' ευχαριστήσω για τό ώραίο σου βιβλίο. Να με συμπαθξς, βέβαιος πώς τα συγχαρητήριά μου δέν είναι γι' αύτό λιγότερο ειλικρινή, μήτε ή θαυμασμός μου πιδό λίγο ζωηρός. Τό δρξμα σου είναι έργο που σπαρταρίζει από αλήθεια, από δύναμη και από ζωή. Κάτцу από μία σκέπη διάφανη αλληγορική, με ανθρώπους που μένουνε πάντα φυσικοί, δηλονότι άντρες και γυναίκες με σάρκα και με κόκκαλα, χτυπξς δυνατά και ριζικά τά ψεύτικα, ιδέες και αισθήματα, τις πρόληψες, τήν άθλια ξοανολατρεία του άρχαίου, τήν παιδιατική και τήν άγονη, τόσο διαφορετική από τήν αληθινή ευλάβεια και άπ' τό λογικό σέβας των άρχαίων. "Αμποτε οι συμπολίτες σας να νιώσουν όλη τήν αλήθεια που κρύβεται στις συμβουλές του Λάμπρου, να παραιτήσουν τέλος τξψυχα είδωλα και να γυρίσουν τά μάτια τους προς τά μέλλοντα και προς τή ζωή. Τότε μόνο ή δισταχτική, φιλάρεσκη και χαριτωμένη Χάρη, ή άγαπημένη μας Ελλάδα, θα μόρξση να βρη άκέρια τήν εύτυχία της.

Τό δήγημά σου Χρυσουγή είναι ένα λεπτότατο άριστουργηματάκι που κατασυγκινεί.

Δώσε μου τήν άδεια, κύριε, να σε συχαρώ για τόν καλλιτεχνικό σου νού. Ο «Νουμάς» που τον διευτύνεις τόσο άξια, δέν είναι μονάχα μια εξαίρετη έφημερίδα, είναι και μια καλή πράξη πατριωτικώτατη, που τήν χειροκροτούν όλοι οι αληθινοί φίλοι των Έλλήνων.

Σε παρακαλώ, Κύριε, να δεχτξς με τά ευχαριστώ μου και όλη μου τήν ύψηλή ύπόληψη και τή βαθειά συμπάθεια που αιστάνομαι για σένα.

E. CLÉMENT

Καθηγητής στη Νίκαια

— Βλέπεις τί χαριτωμένος και τί σοφός είναι ή παπαγάλος μου; λέει τό γεροντοκόριτσο, ή Πιπή, στη φιλενάδα της. Τόν έχω σαν παιδί μου... Κοκό μου, θέλεις καφέ;

— Άλήθεια τί έξυπνος παπαγάλος! και τί πράσινο!

— Μου τόν άφησε κληρονομιά ή καημένη ή γιαγιά μου. Θα είναι Ισαμ' εκατό χρονών.

— Πω, πω! "Αν κ' έχη τόση ήλικία, μήτ' ένα φτερό του δέν άσπρισει!..

— Ο δικηγόρος. — "Οχι! δέ μπορώ να σξς υπερασπιστώ. Η ύπόθεσή σας είναι τόσο άδύβαιη...

— Ο πελάτης. — Άδύβαιη; μα θα φάω σίγουρα δυδ χρόνια φυλάκα!

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΗΣ ΧΟΡΟΣ*)

*Αγαπημένε μου,

Μίρες δλάκερες είχα στο νού μου αδιάκοπα τόν πρώτο μου χορό.

Μξς είχαν στείλει τήν πρόσκληση τήν Δευτέρα τό βράδυ κι' ή χορός θα είνανε τό Σαββάτο. Πώς τό θυμάμαι! είχ' άνοιχτό τό τετράδιο, που γράφω τα μυστικά μου όλα, τις σκέψες και τά περιστατικά τής ζωής μου, κ' έγγραφα κ' έγγραφα πολλά και σε συλλογιζόμουν. Όσα έγγραφα, για σένα τξγραφα, τόν άγαπημένο τής καρδιάς μου φίλο, τόν άχώριστο του λογισμού μου σύντροφο. Ένα μικρό άνογουάλι με λίγους μενεξείδες, που άφθονα μου χάριζαν τή γλυκειά τους μυρουδιά, είναν τό μόνο που μπορούσε να τραβήξη λιγάκι τήν προσοχήν και και τή σκέψη μου, που τήν ώρα κείνη έσκιζε θάλασσα πλατειά και πετούσε, πετούσε, πετούσε με γληγοράδ' άπίστευτη, με τά φτερά τής αγάπης, για να φτάση σιμά σου, στο φοιτητικό σου γραφείο που τόσο νόστιμα του κάνεις τήν περιγραφή.

Η μαμά μπαίνει μέσα, κρατώντας ένα φάκελλο στο χέρι και μου λέει «Μαρία, διάβασέ το, πώς σου φαίνεται;»

Τό πήρα κ' ή καρδιά μου χτύπησε δυνατά, όταν είδα τό περιεχόμενο-θυμήθηκα τόν πατέρα, που προχτές τό βράδυ έλεγε στη μαμά, — «φέτος που και ή Μαρία μας θα πήγαινε στον κόσμο δέν γίνονται χοροί! κρίμα!»

"Ωστε γι' αύτό ή μαμά χαμογελούσε, όταν μου δωσε τό φάκελλο και γι' αύτό με τόση περιέργεια καρτερούσε να ιδή τήν εντύπωση που θα μουκανε.

— Τί λέει, ή πατέρα, μαμά, θα πξμε;

Πρέπει να σου πω τήν αλήθεια. Δέν ήθελα να έλεγεν όχι. Είναι τόσο όμορφο πράμα ή χορός στο σκολειό ήμουν ή πρώτη χορευτού, έκανα πάντα τήν καλύτερη οιογούρα, κι' όλοι μ' εύρισκαν πολύ χαριτωμένη μ' όλο που ήμουν παιδιαρίστικα ντυμένη με του σκολειού τις μακριές κι' άχαρες ποδιές πώς λοιπόν να μην κρέσω καλοντυμένη μέσα στα άπειρα φώτα, που δίνουν στο πρόσωπο ένα τριανταφυλλέιο χρώμα, που και τήν άσκημη ακόμα κάνουν ύποφερτή;

Άλλά ή μαμά δέν είπε τή λέξη, που τόσο έφοβούμην ήρθε κοντά μου και με τ' άπαλά και κάτασπρα χεράκια έχάιδεψε τά μαλλιά μου, μ' έφίλησε στο μέτωπο και μούπε «ό πατέρας σου μονάχα σε παρακαλεί να γείνης όμορφη».

«Να γείνης όμορφη!» Πόσες άνησυχίες, πόσες σκέψες, πόσες φροντίδες γεννά μια τέτοια λέξη στο κεφάλι κάθε νέας, που ετοιμάζεται για τόν πρώτο της χορό! Να γείνης όμορφη! άλλ' αύτό σημαίνει να αναστατώσης τήν μικρή σου καμαρούλα κι' από χαριτωμένο παραδέισο να τήν κάμης κόλαση σωστή-νάραδιάσης τξβοαίρικα, κορδελλίτσες, μυρουδιές, βεντάλιες, όλα τά μικρά τίποτα, που κάνουν ένα κάτω τή γυναίκα, να τά γυρεύς, για να ιδξς πιδό χρώμα καλύτερα σου στέκει, ποιά βεντάλια είναι περισσότερο τής μόδας κι' άν πηγαίνη με τό χρώμα τής φορεσιξς σου. Να γείνης όμορφη! μ' άλλα λόγια να καθήσης ώρες πολλές στον καθρέφτη και να χτενιστξς χίλιες φορές, για να ιδξς ποιά χτενισιά περισσότερο όμορφα σου χάριζει για να τήν προτιμήσης τή θραδιά του πρώτου σου χορού. Να γείνης όμορφη, σημαίνει να γείνης νευρικιά, άσχημη, παράξενη, γιατί

* Από στ' Άνοιχτά Γράμματα».

τάτες όλα άσκημα σου φαίνονται, όλα άτέλειωτα, όλα πού κάτι τούς λείπει. Πίστεψέ με κ' ή πειό φαντασμένη γυναίκα θα όνειρεύεται κάτι καλύτερο από τό πρόσωπό της για τόν πρώτο της χορό.

Νά γείνης όμορφη, σημαίνει και κάτι άλλο πειό τρομερό ακόμα. Σημαίνει νά λησμονήσης πού κάπου βρίσκεται μια καρδιά πού άγαπά, πού πονεί, πού λατρεύει, καρδιά πού θάδινες ό,τι πειό πολύτιμο στον κόσμο έχεις για νά τήν κρατήσης πάντα δική σου, καρδιά πού τής ύποσκήθηκε άγάπη παντοτεινή. Σημαίνει νά λησμονήσης τά χρυσά όνειράτα πού παιδάκι ακόμα είχες πλάσει και πού κ' από τού σχολειού τά θρανία τ'έβλεπες νά πετούν τά χρυσοτέρουγα, όταν στα παλά σου τετράδια έγραφεσ τ'ονμά σου, σημαίνει νά λησμονήσης κάθε σου ύπόσκηση και τό δαχτυλάκι, πού μια μέρα κρυφά από κάθε άδιδάκρητη ματιά σου πέρασε στο δάχτυλο—άρραβών, πού μονάχα ό έρωτας εύλόγησε,—σημαίνει νά λησμονήσης, πού δέν έχεις δικαίωμα ν' άρέσης κ' όμως νά θέλεις ν' άρέσης εις όλο τόν κόσμο για μια βραδυά, τή βραδυά τού πρώτου σου χορού.

Τί άναστάτωση! ή μαμά λείπει όλη μέρα στα μαγαζιά, στη ράφτρα, τρέχει από δω, τρέχει από κει, αγοράζει γάντια, μπουρδιές, παπουτσάκια, διαλέγει λουλούδια — κατάσπρα τριαντάφυλλα — για νά στολίση τό από άσπρο μετάξι έλαφρό-έλαφρό φρέμα τής κόρης της. Τίποτα δέν τής άρέσει, τίποτα δέ ξοίσκεϊ άκριτά όμορφο για μένα. Η καθημένη, κοπιάζει τόσο και γιατί; "Αν σκεφτόμουν αυτό τό γιατί δέ θάχα και γώ τόσο σκέψη και τόσο άνησυχία.

Μά κ' ό πατέρας ακόμα μισοκνικατεύεται στις γυναικίστικες δουλιές και άφησε για μια φορά τή συνειθισμένη του σοβαρότη.

"Ηλό" επί τέλους ή μεγάλη μέρα, πού με τόσο καρδιοχτύπι περίμενα. Με γληγοράδ' άστραπής περνούν μπρός από τά μάτια μου και τά μικρότερα πραγματάκια. Η άναστάτωση τής καμαράς μου, τής μαμάς μου ή άνησυχία, ως πού νά με ίδη ντυμένη, τό χαμόγελο πού τήν όψη της έφώτισε, όταν με κοίταζε καλά, κακά, ή πειό άτήμαντη καρφισούλα τής φορεσιάς μου, τό χτυποκάρδι μου, όταν τ' άμάξι άρχίησε νά τρέχη κ' άκουσα τό θόρυβο των τροχών του, κ' ό ρόδος μου κ' ή ντροπή, πού με κοκκινάδι χρωμάτισε τά μάγουλά μου, όταν βρέθηκα στη φωτισμένη και λουλουδοστολισμένη σάλα τού χορού. Θά στο πώ, γιατί τό σημερινό μου γράμ-

μα είναι μια ζομολόγηση. Όλα μαγικά μου φαίνονταν οι γυναίκες πειό χαριτωμένες, πειό έλκυστικές κ' οι κύριοι όλοι χαριτωμένοι, όλοι έξυπνοι.

Και συλλογίστηκα σένα, πού τόσο σου άρέσει νά ζής μακριά από τόν κόσμο και τή διασκεδάση ή φοιτητική σου καμαρούλα μου φάνηκε κρύα, γυμνή κ' άσκημη ή εικόνα τής οικογενειακής ζωής, πού με τόσο ζωηρά χρώματα ξέρεις και ζουγραφίζεις και πού τόσο ποθείς, πόσο σκοτεινή μου φάνηκε μπρός από τά πολλά φώτα τής σάλας, τις περιποιήσεις των καθλιέρηδων, τό θαύμασμά, πού πιστεύεις πώς τρέμει ό καθένας κει μέσα για σένα!

Δέ ζούσα, πετούσα σ' άλλον κόσμο, πού άτέλειωτη μουσική τόν συντροφεύει, κει πού τά λουλούποτέ δέ μαραινόνται και πού βασίλισσα ζής στις καρδιές τού κόσμου, όχι τής γής μ'α του ούράνιου.

Τί τρελλή! άκούσε με και μη με γελάσης.

"Ηξέρα πού ήμουν όμορφη, ναι τό ήξέρα τό φρέμα μου άλαφρό άλαφρό από ύφασμα φιλό, φιλό, με μοναχό στολίδι κατάσπρα άληθινά τριαντάφυλλα και στο γυμνό μου λαιμό ένα γύρο μαργαριτάρια τά μαλλιά μου χτενισμένα όπως χτενίζονταν οι άρχαίες έλληνοπούλες, ή μοναχή χτενισιά, πού άρνήει νά φαίνεται όλων των μαλλιών ή όμορφάδα κ' όταν άκουα νά μου τό λένε, όταν στήν τρέλλα τού χορού άρνηνα νά φεύγη από τά χείλια τους ή φράση: «είστε, δεσποινίς, ή βασίλισσα τού χορού απόψε» και «καμιά δέ μπορεί απόψε νά μετρηθί με σ'ε», μου φαίνονταν άλήθεια κ' ούτε για μια στιγμή περνούσε από τό νού μου, πού θάχαν κάποιος λόγο για νά μου τό πούν, και πού στο στόμα των νέων πού συχναζούν στα σαλόνια, είναι μια φράση συνειθισμένη πού όλες έχουν τήν εύχαρίστηση νά τήν άκούν.

Τους πίστευα κ' ήμουν εύτυχισμένη και σιγά σιγά συλλογίζομουν.—Γιατί και σε κείνον νά μην άρέση ό κόσμος; τού ώρκίστηκα νά τόν άγαπώ παντοτεινά και τήν τύχην μου νά ένώσω με τή δικήν του, οι λύπες μου, λύπες του, κ' οι χαρές του, χαρές μου. Άλλά δέν είναι κριμα τό πνεύμα κ' ή όμορφιά μου κρυμμένα νά μένουν άπ' όλο τόν κόσμο, μονάχα για κείνον νάνθουν και νά ζήσω ζένη από τις διασκεδάσεις, όπου θά μπορούσα νά βασιλεύω; Μονάχα για κείνον; τόν έρωτήτή!

Και πόσο μικρός και τιποτένιος στα μάτια μου τότε παρουσιάζοσουν σαν ό φιλόσοφος ό ήθικολόγος, με τις άρχαίες σά ράσα καλόγερου ιδέες, με τόν έ-

ρωτα για τις χαρές και τή γλυκάδα τής οικογενειακής ζωής.

Αυτά συλλογίζομουν, όταν ή Φανή, ή φιλενάδα των παιδικών μου χρόνων, ήρθε κοντά μου. Είναι δεύτερος χρόνος πού πηγαίνει στους χορούς κ' από κείνην είχα πάντ' άκούσει πόσες χάρες και πόση μαγεία κλει μέσα της ή λέξη χορός.

—Διασκεδάσεις; μου λείει.

Και πριν προφτάσω νά τής άπαντήσω «—είσαι πολύ όμορφα ντυμένη και πολύ άρέσεις».

Τραβηχτήκαμε σε για γωνιά τής σάλας κ' άρχινήσαμε τή φλυαρία, τάτέλειωτα, πού λές έσύ, κ' έπειτα σου είπαμε πολλά.

«Τί νά σου πώ; μου λείει, έγω γελώ μ'αυτούς τους βλάκες τού καθλιέρηδες είναι τόσο γελοίοι, όταν βάνονται νά κάμουν κόρτε! Δέν ήξέρα πόσοι απόψε ήθελαν νά με κάμουν νά πιστέψω, πώς είμαι ή πειό όμορφη δω μέσα. Άκόμα γελώ!

«—Και ποιοι σου τό είπαν;» έρώτησα άμέσως με περιέργεια.

«—Περιμένω νά θυμηθώ."Α, ναι... κ' άρχίησε νά μου άραδειάζη [τά όνόματά τους κ' άνάμεσα και όνόματα κείνων πού και σε μένα τά ίδια λόγια είχαν πη!!!

Θέλεις τώρα τόν Επίλογο;

Η άγάπη ναι λουλούδι, πού μονάχα στήν Άλήθεια—στις άχτίνες τού ήλιου και στο χαίδεμα τής αύρας—μπορεί νά ζήση. Σε "θερμοκήπι—στήν άσφυχτική άτμοσφαίρα τής σκλας τού χορού—μαραινεται. Και τώρα θά σε παρακαλέσω νά κάψης τό γραμμά μου, για νά κούν μαζί του και μερικοί φαρμακεροί συλλογισμοί και μερικά άνόητα χτυποκάρδια. Θέλω για τήν άγάπη μας νά σβυστή για πάντα μια μέρα τής ζωής μου ή μέρα τού πρώτου κ' ύστερου χορού.

Κέρκυρα.

RIPHNH A. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

—Κι ό κατεργάρης ό γιός σου, τί γίνεται κύρ Οικονόμο;

—"Ο φίλε μου, κύρ Δημητρώ' έσε με' είμαι πολύ άτυχος άποφάσεις νά τά ξεδέψη σ' έξη μήνες όλα όσα κέρδια μ' οικονομία σ' έξη χρόνια.

—Αυτό είναι φοβερό! πρέπει νά τού κινήσ παρατήρηση.

—Δέν τούκανα; μά πού νάκούση είναι σαν τό βιολι δέ θέλει νάκούση παρά τούς βλάκες... Μά νά σου πώ, κύρ Δημητρώ; δέν τού λές τίποτα κ' έσύ; ίσως σ' άκούση έσένα.

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΛΩ ΚΑΙ ΜΗΛΙΩ

Στή μνήμη τού Γιάννη Α. Καμπύση

Α'

Κοντά στο παλιό ξεροπήγαδο ή άναμένη πύρα μπουμπουλλίζει αναδινοντας όλόγυρα και προς τά πάνω μάθρους και πυκνούς καπνούς με σπίθες άνάμεσα και γλώσσες άπύ φλόγα. Διγα κλωνάρια τής πλαγιανής άγριοχορτασιές έχουν φρυγανιστεί και κρέμονται μαρμαμένα προς τά κάτω. Όλόγυρα οι κοπέλες τού χωριού με τά κοντά φουστάνκια και τις πίσω ριγμένες κουσιές γελούνε και λένε νόστιμα λόγια, σέρνοντας γκουτσούπια και ξερόκλαδα νά φάει ή φωτιά. Όπισω των φαντάζουν μακριοί μα-

κριοί περνώντας το πηγάδι, τούς φράχτες, τά χαντάκια, οι ήσκιοι των πού σαλιέθουν πότε έδω και πότε εκει, όταν οι νέες γυναίκες τρέχουν νά κάμουν κατιτίς. Υστερα δυο τρεις ξεσέρνουν τή χόβολη και ρήχουν πάνω της τά καλαμπούκια τά τρυφερά και γαλαχτερά νά ψηθύνε.

«Από τό πρώτο χωράφι σου τ'άκοψες, Κάλω;» ρωτάει μια άκουμπισμένη σε μια φούρκα πού κρατάει στα χέρια της.

«Ναι. Είχα τό νερό τού μύλου εκει κοντά κ' ό μυλωνάς μάφινε τις νύχτες κάποτε νά κόβω τάβλάκι και νάν τά ποτίζω. Τά θροφερά! Ένα μπόι έφρασαν!»

«Τί συλλογίσαι, Μήλιω;» ξαφνιάζεται μια άλλη παραπέρα, σαν τήν είδε νά κάθεται άπόμακρα στο πέτρινο πεζούλι τού πηγαδιού. Εκείνη γυρίζει τό βαθύ κ' άπλάνετο μάτι στήν παρθένα πού φωνάζει, χαμογελάει λίγο και δέ λείει τίποτα.

Τά χηνάρια πού καθιάζουν στήν άκρια τής μπάρας παρίαλα σκούζουν ταραγμένα άπλόνοντας τούς μακριούς λαιμούς των. Ένα ποδοβολητό άλόγου τρεχάτου άφογκάζονται όλες οι νέες και ύστερα από λίγο ένα ρούσο άλογο κ' ένας νέος καθλαάρης, με στρογγυλό πρόσωπο και με μεγάλα καστανά μουστάκια, φαίνεται νά βγαίνει άπ' τό σκοτάδι τής νύ-

χτας και νά πλησιάζει στήν πύρα.

«Καλησπέρα στις όμορφες», είπε χωρίς νά ζεπέψει. «Α, καλαμπούκια ψένετε;... Σά νά σ'ας καλοκάθετα τό σαβατόβραδο και ξαγρυπνήστε.—Οι δουλιές πώς πήγαν σήμερα; Άρχίησε τό σκάψιμο στον μεγάλο άβλαχά;», ρωτάει δυο νέες πού ήρθαν σιμά στέλλογό του.

«Όχι», τού άπολογιούνται εκείνες ξεθαρεμένες. «Από Δεφτέρα τώρα θάδειάσουμε».

Τις ξετάζει όλες από μια μια γέρνοντας δεξιά και ζερβά για νά ιδεί καλύτερα. «Μήλιω! Μπζ!... Η Μήλιω τί γίνεται;...»

Παρκμερίζουν και στήν άδύνατη λάμψη τής φωτις φαίνεται ή Μήλιω καθούμενη και σκυφτή. Στο πλάγι της από πάνω λυγίζει τό ψηλό κορμί ή Κάλω και κρυφομιλούνε.

Η Μήλιω στο φώναγμα του άνατριχιάζει, μά τό σπιθάτο μάτι της δείχνει τή χαρά; σηκώνεται, άφίνει τήν Κάλω λησμονημένη και σιμόνει νά χαηδέψει με τ'άσπρο χέρι της τό περιφανεο κεφάλι τού άλόγου πού φυσάει και κλώθει άνυπόμονο. Ο Κόλιας σκύθει πλάγι και τής λέγει λόγια κρυφά και τρυφερά.

Κάμποσον καιρό μένον έτσι. Οι άλλες γυναίκες τραβιούνται άπ' τά φουστάνια των και ψιφιρίζουν

ΤΟ ΓΙΟΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ *

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ

Ποιός ὁ Θωμάς ὁ πρωτομάστορας τῆς Ἄρτας ;

ΘΩΜΑΣ

Ἐγώ εἶμαι, ὀμπρός σου ποιός εἶσθ ;

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ

Μαντατοφόρος

Βασιλικός καὶ φέρνω μήνημα σ' εἰσένα
Τοῦ Βασιλιᾶ.

ΘΩΜΑΣ

Μὲ σεβασμὸ τάκούω λέγε.

ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ

Ὁ ἀφέντης μας καὶ κύριος βασιλιᾶς προσταζει.

Ἄνισως καὶ σὲ μέρες τρεῖς πὰ στὸ ποτάμι

Τῆς Ἄρτας δὲν εἶναι χτισμένο τὸ γιοφύρι,

Καταπῶς τοῦταζες ὅτι μπορεῖς νὰ στήσης,

Σιμά στὸ ρέμα του νὰ κόψουν τὰ κεφάλια

Τοῦ πρωτομάστορα καὶ τῶν μαστόρων ὅλων.

Χάρη μὴν τοῦ ζητήσετε. Δὲ θὰ τὴ δώση,

Γιατὶ θέλει νὰ δείξη ὅτι κανεὶς δὲν πρέπει

Νὰ παίρνῃ πάνου του κείνο ποῦ δὲν εἶναι ἄξιος

Καὶ νὰ τὸ κάνη. Μάθημα θέλει νὰ δώση

Ὅτι μὲ προσταγὰς βασιλικὰς δὲν παίζουν.

Μέρες ἐδῶ θὰ μείνω ἀκόμα τρεῖς καὶ τότες,

Ἄν τὸ γιοφύρι δὲ χτιστῇ, τὴν προσταγὴν του

Θὰ κάμω μαζί μου ἔφερα καὶ τοὺς τζελάτες.

Εἶπα· κοιτάχτε ἐσεῖς νὰ σώστε τὴ ζωὴ σας.

ΘΩΜΑΣ

Αὐτὸ ἔμενε καὶ γίνηκε!.. Κανεὶς δὲν πρέπει

Νὰ παίρνῃ πάνου του κείνο ποῦ δὲν εἶναι ἄξιος

Καὶ νὰ τὸ κάνη... Ὡ τρομερὴ βρῖσιξ τοῦ ἐγώ μου.

ΜΑΘΙΟΣ

Πέτρο ! γι' ἀγροῖκα τον τί λόγια ἀκόμα λέει !

ΠΕΤΡΟΣ

Τί γιὰ βρῖσιξ μωρολογᾶς ; Τὴν καταδίκη

Δὲν ἀκουσες ποῦ μᾶς προσμένει σὲ τρεῖς μέρες !

ΜΑΘΙΟΣ

Στοῦ ποταμοῦ τὸ ρέμα θὰ μᾶς κόψουν ὅλους !

(*) Ἡ ἀρχὴ στὸ περασμένο φύλλο.

ρήχοντας πεταχτές ματιές σ' ἀφτούς καθὼς κυκλῶ-
νουν ὅλες τὴ φλόγα.

Μὰ ἡ Κάλω σκυμμένη τώρα φροντίζει γιὰ τὰ
καλαμπούκια καὶ τὰ στήθια τῆς σφίγγονται ἀπὸ
ἕναν ἀξήγητο πόθο ποῦ τὴν κάμνει νὰ κοιτάει κλε-
φτὰ καὶ ἀνάρια τὸν Κόλια. Τὰ τετράξανθα μαλλιά
τῆς ἀνασηκωμένα πάνου ἀπ' τὸ μέτωπο ἀστράφτουν
σὲ κάθε ἀναλαμπὴ τῆς φλόγας. Ἀπ' τὴν ἄλλη με-
ριὰ ἀντίκρυ λίγες μικρὲς κοπέλες, μὴν προσέχοντας
στὰ λόγια τῶν ἄλλων γυναικῶν, θαμιάζονται μ'
ἀφτὰ καὶ σιγοτραγουδοῦν, πῶς τάχα τὸ δρεπανοπέγ-
καρο κατέβη ἀπ' τὸν οὐρανὸ κ' ἐστόλισε μαλαμα-
τένιο τὸ κεφάλι τῆς ὀλόγουρα.

Κι ἀχόρταστες τὴν κοιτοῦνε πάλε.

Ἐσφουὸ δὲ καθάλαρης φερνίζει τζλογοῦ του, ἀρί-
νοντας τὴ Μήλιω, καὶ μπροστὰ στὴν Κάλω ἀδειά-
ζει ἕνα ταγάρι καλαμπούκια γιομάτο. «Πάρε», τῆς
λέει σὰν καμένος, «ψῆσε τα καὶ κράτει γιὰ τὸν
ἑσφτό σου τὰ καλητέρα. Τὰ εἶχα γιὰ τὸ σπιτί τῆς
ἀδερφῆς μου, μὰ τώρα βάστα τα ἐσύ».

Καὶ μ' ἕνα γλυκὸ καὶ συμπαθητικὸ χαμόγελο
στρήθει τὸ γκέμι καὶ χάνεται πάλε μὲς τὸ σκο-
τάδι σὰν ἀστραπή, ἀφοῦ τὴς καληνυχτίζει.

Ἡ Κάλω ἀναμένη ἀπ' τὴ φλόγα, καθὼς εἶ-
ναι, δὲν μπορεῖ νὰ κρύψει τὴν κοκκινάδα ποῦ ἀπλώ-

Τώρα σὲ θέλω πρωτομάστορα νὰ δείξης

Τί ἀξίζεις· ἔχι μοναχὰ μὲ κούφια λόγια.

ΠΕΤΡΟΣ

Πῶς ! τὴν ἀχόρταγὴ σου λύσσα γιὰ τὴ δόξα

Ἐμεῖς νὰ τὴν πλερώσουμε μὲ τὴ ζωὴ μας ;

ΘΩΜΑΣ

Μὰ ἀλήθεια, δὲν εἶμαι ἄξιος τίποτα νὰ κάνω ;

Ψεύτρα κ' ἡ δύναμη ποῦ νοιώθω στὴν ψυχὴ μου ;

ΜΑΘΙΟΣ

Μπορεῖς τῶρ ἀπ' τὸ Χάρο τὸ σκληρὸ νὰ σώσης

Τόσες ψυχὲς ὅπου θάδικοθανατήσουν ;

Πόσα σπιτάκια θὰ κλειστοῦν γιὰ σὲ τὸ νοιώθεις ;

Κακόμοιρος ἐγώ ! τοῦ βρασιλιᾶ τί φταίω ;

ΦΛΩΡΟΣ

Γιὰ τὴ φτωχὴ ζωούλα τους τρέμουν οἱ μαῦροι.

Μὰ ὁ ἀφέντης μου περὶφανος στέκει καὶ τώρα.

ΠΕΤΡΟΣ

Πὲς μας ποιά μαῦρη μοῖρα σ' ἔβγαλε μπροστὰ μας

Νὰ φέρῃς στὰ παιδιὰ μας τὴν ἀρφάνια, κι ὅλη

Τὴ χώρα μας νὰ κάμῃς νὰ ντυθῇ στὰ μαῦρα ;

Ὡμίενα, ὠμίε ! ποιός θὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸ χάρο ;

Τί δὲ μιλάς, φονεῖ τὸσων φτωχῶν ἀνθρώπων ;

ΘΩΜΑΣ

Πάψτε τὰ μοιρολόγια σας, ποῦ σὰν γυναῖκες

Μοιρολογίστρες μ' ἀρχινήσατε κ' οἱ δύο σας.

Ἡ ὥρα τοῦ χαμοῦ δὲν ἔρθε ἀκόμα. Θάρρος

Κ' ἐλπίδα νάχετε· εἶμαι ζωντανὸς ἀκόμα

Καὶ θὰ παλιέσω ὅσο μπορῶ γιὰ τὴ ζωὴ σας.

Τόσα κεφάλια ἀθῶα νὰ κόψουν δὲ θάφῃσω

Χωρὶς νὰ δείξη ἡ τέχνη μου τὴ δύναμὴ τῆς.

Τῆς τύχης τὰ χτυπήματα δὲ θὰ μπορέσουν

Νὰ μὲ νικήσουν ἀθελά μου, ὅποια κι ἂν εἶναι.

Μέσα μου κάτι μοῦ τὸ λείει, πῶς θὰ τὸ χτίσω

Τὰστέριωτο γιοφύρι καὶ θὰ δείξω τότες

Στὸ βασιλιᾶ πῶς τὰζω κείνο ποῦ ἄξιός εἶμαι

Καὶ νὰ τὸ κάνω, μ' ὅσες συφορὲς κι ἂν ἔρθουν

Τὴ σκέψη μου νὰ σφίγγουνε μὲ σκληρὲς ἐγνοίες.

Στῆς τύχης τοὺς κατατρεγμούς, στὴν παραζάλη

Δείχεται ὁ νοῦς ὁ δυνατὸς καὶ δείχνει σ' ὅλους

Ποιά εἶναι ἡ φωτιά, ποῦ ἀκοίμητη φλογίζει

Τὴ θέληση νὰ πολεμᾷ γιὰ τὰ μεγάλα.

Ἄν κι ἄτιμος δὲν εἶναι ὁ θάνατος, ποῦ στέλνει

Ὁ βασιλιᾶς μὲ μιά του προσταγὴν μονάχα,

Γιατὶ νεκρὸς θὰ πέσω τιμημένος ὅπου

Τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς τὴ δύναμη εἶχα ρίξει,

Ὅμως αὐτὸν τὸ θάνατο δὲν τότε θέλω,

Γιατὶ καὶ πὶο τρανώτερα μπορῶ νὰ κάμω.

Δὲ θέλω νὰ πεθάνω καὶ γιὰ ἐσὺς ἀκόμα

Ποῦ πάντα πρόθυμοι τὰ λόγια μου πιστεύετε.

ΠΕΤΡΟΣ

Λόγια καλὰ τὰ ὅσα μᾶς λές· ὅμως νὰ δοῦμε

Καὶ μὲ τί τρόπο ἀπ' τὸ χαμὸ θὰ μᾶς γλυτώσης-

ΜΑΘΙΟΣ

Ἐχεις τὴν τέχνη νὰ στεριώσης τὸ γιοφύρι ;

ΠΕΤΡΟΣ

Νὰ ! γιὰ ἔκου ! ξέσπασε σ' ὅλη τὴ χώρα ὁ θρῆνος-

ΜΑΘΙΟΣ

Ὡφοῦ ! καὶ ποιός μπορεῖ νὰ τοὺς μερέψη.

ΦΛΩΡΟΣ

Τώρα εἶναι τᾶσκημα ! Μὲ λύσσα ἐρχονται πάλι

Ἄπανου μας. Καὶ ποιός μπορεῖ νὰ σιγανέψη

Τέτια φουρτούνα πὶο τρανὴ ἀπὸ κείνη ποῦδα.

ΘΩΜΑΣ

Τώρα μὲ τοῦ λαοῦ τὸ κύμα θὰ παλιέσω.

ΦΛΩΡΟΣ

Γυναῖκες, ἄντρες καὶ παιδιὰ μαζί ἀνεβαίνουν.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ποῦ εἶναι κείνος ποῦ ἀνοίγει

Τόσους τάφους ὅσα σπίτια θὰ κλείσῃ ;

Τὸ θυμὸ μᾶς νὰ φύγῃ

Δὲ θάφῃσουμε· τώρα μπροστὰ μας

Ἡ ζωὴ του θὰ σῆσῃ,

Ὅπως σβῆνει ἡ χαρὰ μας.

Ὡμίενα, ὠμίε ποιά τρομάρα,

Ποιὲς ἀρφάνιας λαχτάρω

Μίλλεται μᾶς νὰ φέρῃ

Τοῦ θανάτου τὸ χέρι !

Κείνος πρῶτα ἄς πεθάνῃ

Ποῦ τὰ ταῖρια μᾶς χάνει.

ἈΛΛΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Τὸ γιοφύρι νὰ στήσῃ

Ἄν δὲν μπόρηγε, ἄς μὴν τόχε ζητήσει.

Τώρα βλέπει θανάτου

Πῶς ἐγίνῃ γιοφύρι.

Πρῶτα αὐτὸς κ' ἡ γενιά του

Τῶν νεκρῶν τὸ χορὸ θὲ νὰ σῆρῃ.

ΘΩΜΑΣ

Συχᾶστε καὶ δὲ χάθηκαν ὅλα τὰ πάντα.

ΕΝΑΣ ἈΝΤΡΑΣ

Δὲν πιστεύουμε πιά τίς ψευτιές σου,

Γιατὶ ὀμπρός μας ἡ μαῦρη εἶναι ἀλήθεια.

Τώρα νοιώθουμε τίς μαστοριές σου

Ποῦ τὰ δάκρυα μᾶς τρέχουνε πλῆθια.

Γύρου ἰδὲς τὰ παιδιὰ μᾶς πῶς κλαῖνε.

νεταὶ στὰ μάγουλα καὶ στὸ γλέφαρό τῆς. Χαμη-
λώνει τὰ μάτια μονάχα ὅσο μπορεῖ καὶ καμώνεται
πῶς ξεφλουδάει τίς πράσινες κουκούλες τῶν καλα-
μπουκιῶν του.

Ἡ Μήλιω ὅλα τὰ βλέπει, μὰ κίτρινασμένη
δαγκώνει μὲ λύσσα τὰ χεῖλια κ' ἡ ψυχὴ τῆς ἀντα-
ριχάζεται· σὰν ἕνα μάβρο σύγνεφο σκεπάζει τὸ πρόσωπό
τῆς καὶ μένει ἀσάλευτη κοιτάζοντας πέρα πρὸς τὸ
δρόμο, μὰ ὁ μάβρος ἠσκίος τοῦ ὠραίου καθάλαρη
χάνεται σὲ λίγο.

Ἵστερα θυμάται πῶς, σὰ μιλοῦσε μὲ τὸν Κόλια,
τοῦ ἔπιασε λίγες λοξὲς ματιές ποῦ κάπου τίς πετοῦσε.
Ὀλάκαιρο τὸ κορμάκι τῆς σειταῖται τώρα καὶ μὴ
μπορῶντας νὰ βασταχτεῖ ρέβγει κι ἀφτὴ κατὰ τὸ
χαμόσπιτό τῆς.

Ἀπὸ μακριὰ ξαγναντέβει, στρέφοντας τὸ κεφάλι
ξοπίσω, τὴν Κάλω νὰ λάμπει μπρὸς στὴν πύρα πάντα,
καὶ τὸ κουνάει.

Ὅταν ἐπρωτολάλησαν τὰ ὀρνίθια, καμιά γυ-
ναῖκα δὲν ἐβρίσκονταν στὴν πύρα κι ἀφτὴ εἶχε
σβῆσει.

Β'.

Ἐνα γιοῦμα οἱ νέες γυναῖκες δεματιάζουν τὰ
θερισμένα στάχια, μέσα σ' ἕνα χωράφι. Ὁ Κόλιας

μὲ τὸ ροῦσο γλήγορο ἔπι ἀχνισμένον ξαναπερνάει ἀπ'
τὸ δρόμο, σηκώνοντας σύγνεφα σκόνης ξοπίσω. Γυα-
λίζει τὴν Κάλω ἀπὸ μακριὰ, κρατᾷ τὸ γκέμι καὶ
τὸ ἄτι του στέκεται.

Ἡ Μήλιω, ἐκεῖ παραπέρα μ' ἄλλες γυναῖκες,
σὰν τονεῖ γλέπει νὰ περνάει, κάμνει νὰ πᾶει σ' ἀφτόν,
μὰ ὁ Κόλιας καμώνεται πῶς δὲν τὴ βλέπει. Ἡ
Μήλιω κατεβάζει τὸ κεφάλι στὰ στήθια τῆς καὶ
γυρίζει πίσω ντροπισαμένη.

Πολλὴν ὥραν ὁ Κόλιας χαηδέβει τὴν Κάλω μὲ
τὰ λόγια του καὶ τὴ ζεσταίνει μὲ τὰ φλογερά του
μάτια. Σὰ ρέβγει, τῆς σφίγγει τὸ χέρι τόσο ποῦ
ἐκείνη σπαραξεί. Ἀφίνῃ Ἵστερα τὴ δουλιὰ τῆς καὶ
κάθετα τὰνακούκουρδα στηρίζεται τῆς λέφκας ποῦ ἠσι-
άζει μὲς τὸ χωράφι. Συλλογιέται καὶ συλλογιέται πάν-
τα. Ὁ ἴδρος τρέχει ἀπ' τὸ γλέφαρο ποῦ τὸ σκυφρώνουν
δύο βαθιὲς καὶ μακριὲς γραμμές. Ἡ καρδιά τῆς
χτυπάει πρωτόφαντα κι ἀφτὴ ζουλάει τοὺς κόρπους
τῆς γιὰ νὰ πᾶσει. Πρῶτη φορὰ λιγώνεται ἔτσι.

Ἡ Μήλιω ὅλο τὸ γιοῦμα κι ὅλο τὸ δεῖλι δὲ
βγάει γρῦ φυσομανάει καὶ ἡ ὄψη τῆς εἶναι ἄγρια
πολύ. Λοξέβει τίς ματιές τῆς πρὸς τὴ λέφκα κι
ὅταν οἱ ἄλλες γυναῖκες τρῶνε, ἀφτὴ δὲ βάζει μπου-
κιά κι οὐδὲ δροσίζει τὰ χεῖλια τὰ σκασιμένα ἀπὸ
τὸ κάμα. Βλέπει γύρο καὶ τὸ στεγνωμένον μάτι νοιῶ-

Τὴν ἀρρῶνια τοὺς βλέπουν τὴ μαύρη
Καὶ τὰ τόσα τοὺς δάκρυα μᾶς λένε
Πῶς κανεὶς γλυτωμὸ δὲ θεὸ νῆβρη.

ΑΛΛΟΣ ΑΝΤΡΑΣ

Στὸ λαιμὸ σου ἐσὺ πῆρες τὴ χώρα,
Γιατὶ μέσα σου φρένιαζε ἡ λύσσα
Γιὰ τὴ δόξα. Μὰ γνώρισε τώρα
Καὶ τὴ λύπη ἐσὺ πρῶτος περίσσα.
Τώρα ἐδῶ θὰ νὰ ἰδῆς τοῦ παιδιοῦ σου
Τὸ κορμὶ νὰ σπαράξῃ στὸ αἷμα.
Καὶ θὰ ἰδῆς στὸ χαμὸ τοῦ ταιριοῦ σου
Πῶς δὲν εἶναι ὁ θυμὸς μας πιά ψέμα.

ΘΩΜΑΣ

Δὲ μὲ φοβίζει ὁ θάνατος κι ἔσα μοῦ λέτε.
Μὰ νοιώθω περισσότερο ἀπὸ ἐσᾶς τὸν πόνο
Ποῦ τὴν ψυχὴ σας τυραγνάζει κι ἀγρία τὴν κάνει.
Ἄπονος δὲ γεννήθηκα, μήτε ποτέ μου
Ἐτρανὸς νὰ γίνω θέλησα, ρίχνοντας ἄλλους
Στὴν σφοδρά. Μὰ ἀκούστε με. Βλέπω τὴν Τύχη
Πῶς μούστησε ἀγριο πόλεμο καὶ συνεπαίρνει
Κ' ἐσᾶς μὲ τοῦ θυμοῦ τῆς τὰ φτερά τὰ μαύρα,
Γιατὶ ἀγροικῆστε πρόθυμοι τὰ ὅσα εἶπα.

Τὸ ξέρω, πῶς ἐγὼ εἶπα στὸν Χάρου
Τὶς θύρες κι ἀδικὸς χαμὸς εἶπα περιμένει.
Μὰ ἀφῆστέ με καὶ σύντρυχα ὅλοι σας θὰ ἰδῆτε,
Πῶς πάλι ἐγὼ τὴν Τύχη μας θὰ πολεμήσω.

ΜΑΘΙΟΣ

Ἡ προσταγὴ τοῦ βασιλιᾶ δὲν περιμένει.

ΘΩΜΑΣ

Μὴ κι ἂν ξεσπάσῃ ἀπάνου μου ὁ θυμὸς σας
Ἐλλάξετε τὴν προσταγὴ καὶ θὰ γλυτώστε;

ΠΕΤΡΟΣ

Κανεὶς δὲν εἶναι νὰ μᾶς πῆ πῶς θὰ σωθῶμε!

ΣΜΑΡΑΓΔΩ

Ἐγὼ! τὴ μάγισσα τὴ Δάφνη νὰ ρωτήστε.

ΧΡΥΣΟΥΛΑ

Ὅχι! Μὴν τὴν ἀκούτε, εἶναι τραλλή! Δὲν ξέρετε
Τί λέει!

ΜΑΘΙΟΣ

Καλὰ τὸ λέει τὴ μάγισσα τὴ Δάφνη
Πᾶμε νὰ τὴ ρωτήσουμε· θὰ ξέρῃ κείνη.

ΘΩΜΑΣ

Μπροστὰ στὴν τέχνη μάγισσες βγαίνουν ἀκόμα.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ζωῆς φῶς ἂν ἀστράψῃ
Στὸ μαῦρο καλύβι,
Κανεὶς δὲ κλάψῃ.

ΑΛΛΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἡ Μοῖρα τί κρύβει
Κανεὶς δὲν τὸ ξέρει·
Κείνη ἴσως κρατήσῃ
Τοῦ Χάρου τὸ χέρι,
Καὶ σπῆτι δὲν κλείσῃ.

ΘΩΜΑΣ

Γύρισε, Φλώρο; τί εἶπε ἡ μάγισσα; γιὰ πὲς μου.

ΦΛΩΡΟΣ

Στὴν πῆγαν ὅλοι μὲ φωνές νὰ τὴ ρωτήσουν
Στὴ σκοτεινὴ καλύβα τῆς, μὲ φόβο κείνη
Τοὺς κοίταξε κι ἀρνῆθηκε νὰ τοὺς μιλήσῃ.
Μὰ ὕστερα, βλέποντας πῶς ὅλοι μ' ἕνα στόμα
Φωνάζαν νὰ τὴν κάψουνε, σὰν τοὺς ἀρνιέται
Τὸν τρόπο νὰ τοὺς δείξῃ πῶς θεὸ νὰ γλυτώσουν,
Εἶπε ὅτι μοναχὰ σ' ἐσὲ θὰ φανερώσῃ
Τὸ μυστικὸ τοῦ γλυτωμοῦ· κι αὐτὸ τὸ κάνει
Χωρὶς νὰ θέλῃ· μὰ τὸ κρῖμα στὸ λαιμὸ τους.
Ἔτσι λαρώσανε λιγάκι· κ' εἶπαν τότες
Ὁ Πέτρος κι ὁ Μιθιὸς ἐδῶ νὰ τὴν φέρουν.
Σὲ λίγο φτάνουν· τί θὰ πῆ κανεὶς δὲν ξέρει.

ΘΩΜΑΣ

Ὅ,τι κι ἂν πῆ πᾶντ' ἀφορμὴ γιὰ γέλιο θάναι.
Θὰ τὴν ἀκούσω μοναχὰ γιὰ νὰ μερώσῃ
Τῶν τρομαγμένων τὸ μυαλό. Μοῦ ἦταν καὶ τοῦτο
Γραφτό, τώρα μὲ μάγισσες νὰ κουβεντιάζω.
Κ' εἶναι ἀφορμὴ ἡ Σμαράγδω μου! Κρῖμα σ' ἐμένα
Ἄφου καὶ τῆς γυναίκας μου δὲν ἔχω ἀνοιξί.
Τὰ μάτια ἀκόμα νὰ μπορῶ νὰ ζεδιαλύω
Μὲς στὸ σκοτάδι τὸ δεῖλὸ φῶς τῆς ἀλήθειας.

ΦΛΩΡΟΣ

Ἀρέντη μὴν πικραίνεσαι· δείξε πῶς ὄσα
Ἡ μάγισσα θὰ πῆ σ' ἀκούς κ' ἐσὺ μὲ πίστη
Κ' ὕστερα κάμε κείνο ποῦχεῖς μὲς στὸ νοῦ σου.

ΘΩΜΑΣ

Ἄκακε, Φλώρο! ἐσὺ δὲν ξέρεις πῶς ἀρπάζει
Τυφλὸς λαὸς τὸ ψέμα καὶ τὸ κάνει ἀμέσως
Θρησκεία καὶ Πίστη του· δὲν ξέρεῖς πῶς σκλαβώνει
Τὸ νοῦ καὶ τὴν ψυχὴ του καθεστὶ ποῦ φτάνει
Ἴδιο μὲ τὴν τυφλὴ τὴ θέλησή του νάναι.

Ποιὸς τώρα μὲς στὸν τρόμο τους μπορεῖ τὴ γνώμη
Νὰ τοὺς ἀλλάξῃ ὅτι εἶναι τρανὸ ψέμα κείνο,
Ποῦ θὰ γεννήσῃ ὁ χλασμένος νοῦς τῆς Δάφνης;
Κι ὅμως αὐτὸ γιὰ μόνη ἀλήθεια θὰ τάρπαξουν
Καὶ θὰ κρεμάσουν πάνου του τὸ γλυτωμὸ τους.
Ἴσως καὶ μὲ τὸ δίκιο τους, ἀφου ὡς τὰ τώρα
Ἡ τέχνη μου δὲ μπόρεσε νὰ βγῆ νικήτρα.
Κι ὅμως τὸ ξέρω: νικητὴς θὰ βγῶ στὸ τέλος,

Γιατὶ οὔτε ἡ προσταγὴ τοῦ βασιλιᾶ ταραίζει
Τὸ νοῦ μου, οὔτε οἱ φοβέρες αὐτουνῶν πῶς ὁ νοῦς τους
Ἄπὸ τὸν τρόπο σάλεψε. Μὰ τί νὰ κάνω;
Θέλω δὲ θέλω, πρέπει νὰ τάκούσω κείνα
Ποῦ ἡ μάγισσα θὰ πῆ γιὰ νῆβρη πρῶτα-πρῶτα
Ὁ λαρωμὸς στὸ σπῆτι μου. Πρῶτα ἐδῶ μέσα
Πρέπει τῆς μάγισσας τὰ ψέματα νὰ δείξουν
Τὴ δύναμή τους. Στὴν ἀνάγκη ὄχι ποιὸς λέει;
Ἄκου! μυρολογοῦν σὰν νῆχουν πεθαμένο.

ΦΛΩΡΟΣ

Ἄλήθεια· κλαίει ἡ κυρὰ-Χρυσούλα.

ΘΩΜΑΣ

Ἄπὸ τὴν ὥρα

Ποῦρθε στὰ σύγκαλά τῆς, μόνη τῆς κλεισμένη
Μαλλιοτραβιέται, στηθοκόβεται, σπαράζει
Σὰν τὸ πουλὶ ποῦ τὸσφαζαν ἀσπλαχνα χέρια.
Τὴν ἀγροικῶ καὶ συνταράζεται ἡ καρδιά μου.
Καὶ μὲς στὸ θρῆνο τῆς ἀδιάκοπα φωνάζει
Σμαράγδω μου! Σμαράγδω μου! σὰν πεθαμένη
Λὲς τὴ θωρεῖ καὶ δέρνεται στὸ λειψανὸ τῆς.

ΦΛΩΡΟΣ

Κακὸ μὴν προφητέψῃ ἡ μάγισσα· φοβᾶται·
Δὲν εἶδες πῶς ξεφώνησε, ὅταν ἡ Σμαράγδω
Εἶπε νὰ τὴ ρωτήσουν, καὶ ἀπλώθη χαμὸ
Σὰν τὴ νεκρή; Κακὸ φοβᾶται.

ΘΩΜΑΣ

Αὐτὸ μᾶς λείπει

Κακὸ νὰ φέρουνε τῆς μάγισσας τὰ λόγια.

ΦΛΩΡΟΣ

Ἄχ! δὲν τὸ ξέρουμε· ἀκουσα πολλοὺς νὰ λένε
Πῶς πάντα οἱ μάγισσες τὴ σφοδρά μαντεύουν,
Τῶχουν κρυφὴ χαρὰ τους νὰ χαλοῦν ἀνθρώπους.

ΘΩΜΑΣ

Σῶπα· παιδί· εἶσαι ἀκόμα καὶ σ' αὐτὰ πιστεύεις.

ΦΛΩΡΟΣ

Πιστεύω, ὅπως πιστεύουν ὅλοι ὅτι εἶναι ἀλήθεια.

ΘΩΜΑΣ

Γιατὶ ὅλοι ἀργοῦνε νὰ πιστέψουν τὴν ἀλήθεια.

ΦΛΩΡΟΣ

Ἄκούω πατήματα· ἀνεβαίνουν· νὰ τους· Θεὸ μου!

ΔΑΦΝΗ

Αὐτοὶ μ' ἐφέραν! μόνη μου δὲ θὰ νᾶρχομαι
Κι ὅ,τι θὰ πῶ τὸ κρῖμα στὸ λαιμὸ τους νάναι.
Νὰ τῶτρωγε τὸ στόμα μου φάγουσα κἄλλιο
Παρά νὰ τᾶνοιγα καὶ νᾶβγουν τὰ δὲν πρέπει.

ΜΑΘΙΟΣ

Ἄσε τίς κλωσίνες σου καὶ πὲς τί ξέρεῖς.

θεὶ νὰ βγαίνει ἀπὸ κάθε ραγὴ τῆς γῆς ἕνα φιδό-
κέφαλο, νὰ τῆς ἀπλώνει τὴ σκιωμένη γλωσσίσσα του
καὶ νὰ τὴν περιγελάει· καθὲς σθῶλος χωραφιοῦ τῆς
φαίνεται βᾶρος καὶ τὸν κλωτσάει μὲ τὸ πόδι. Ὁ
πόνος κουφοβράζει μέσα τῆς καὶ τὴν ἀγριέθει.

Γ'.

Ἡ Κάλω εἶναι· πλαγιασμένη κοντὰ στὴ θημωνιά
κ' ἔχει προσκέφαλό τῆς ἕνα δεμάτι ἀπὸ στάχια·
χάμου γιὰ στρωσίδι ἔχει τραβήξει τὴν ἀδοκάνη τὴν
ξύλινη· μεγαλόσωμη καθὼς εἶναι, τὰ πόδια τῆς ἀπὸ
τὰ γόνατα καὶ κάτω γυμνὰ κυλιούνται μέσα στὰ
ἡλιοφωτισμένα ξεροχόρτα. Γέρνοντας τὸ κεφάλι πλάγι
πάνου στὸ μπράτσο τῆς γιὰ νὰ μὴν τὴν τρίβουνε
τάγκιδια τῆς καλαμιᾶς, ἀπλώνει τὰ τετράξανθα μαλ-
λιά τῆς ὀλόγουρα ζέπλεγα, παίζοντας μ' ἄρπᾶ καὶ
σιγά σιγά τὴν παίρνει ὁ ὕπνος, καθὼς ἀναμετράει
τάστέρια ποῦ στὴν καθάρια ἐκείνη νύχτα σπιθοβο-
λοῦνε στὸν οὐρανὸ.

Κοιμάται πολὺ ἔτσι καὶ ὁ ὕπνος τῆς εἶναι
ἤσυχος. Τὰ μεσάνυχτα θὰ ἔχουν φτάσει καὶ τὸ
φεγγάρι ξεπεταμένο πιά ὀργιές πάνου ἀπ' τὸ λα-
γκάδι· φέγγει ὅλον τὸν μπροστινὸ κάμπο· διαβαίνει
τὴν κορρὴ τῆς θημωνιάς καὶ λίγες του ἀχτίνες

γλιστροῦνε μυστικὰ νὰ φιλήσουν τὰ μαλλιά τὰ σκόρ-
πια τῆς Κάλως. Τὰ χεῖλια στὸ φεγγαρίσιο φῶς
μισοκνοῦν λίγο, ἡ Κάλω κουνιέται λίγο σὰ νὰ
νοιώθει τὸ χαριέτισμά του καὶ μένει πάλι ἀσάλευτη
βυθισμένη στὸν ὕπνο τῆς.

Ἡ Μήλιω πασκίζει νὰ κοιμηθεῖ κι ἀρτῆ, μὰ
ὁ ὕπνος δὲν τὴν κλέβει· ὄντας συλλογιέται τὴν προσ-
βολὴ ποῦ ἔπαθε ἐκείνη τὴ μέρα μπροστὰ στὸν Κό-
λια ἀπὸ τὴν Κάλω, τρίζει τὰ δόντια τῆς, τὰ χέ-
ρια τῆς σηκώνονται νεβριασμένα καὶ μὲ βογγητὸ
χτυποῦνε τὰ οὐρασκμένα στήθια τῆς.

«Ἄχ! Ἡ καταραμένη! Ἄχ! ἡ σκρόφα!» συ-
χνοβράζει.

Πασπατέθει τὸ κουτσουμῆτικο λαγῆνι τῆς στὸ
πλάγι τῆς γιὰ νὰ πιεῖ, ἴσως καὶ σθῆσει τὴ δίψα
τῆς ποῦ τῆς κατατρώγει τὰ σωθικά, μὰ τὸ γουρου-
νόπουλο χωρὶς ἄλλο θὰ μακροσκοπῆσε ὡς ἐκεῖ καὶ
θὰ τῶχουσε τὸ νερό. Λαβριασμένη καὶ λυσσασμένη
τόσο ποῦ τὸ πηχτὸ σάλιο τῆς βγαίνει σὰν ἀφρὸς
στὶς γωνιές τῶν χειλιῶν τῆς κ' ἐκείθες ζεχύνεται
στὸ στρογγυλὸ πηγούνι, κινάει κατὰ τὴ βρῦση, τὴν
Καλαμόβρουση. Παίρνει τὸ γληγορότερο δρόμο μὴν
προσέχοντας στὰ σουγλερὰ χαλίγια καὶ στὶς μαρτρῶ-
νες, μὲ τὸ κουλὸ λαγῆνι στὸ ἕνα χέρι κρεμάμενο
καὶ μὲ τᾶλλο σηκώνοντας τὸ κουρελιασμένο φουστάνι

ποῦ ἐμπλέχονταν στάγκιαθια.

Οὔτε ἀνάσα ἀνθρώπου στὸν κάμπο· τὰ φῶτα
στὶς μακρινὲς θημωνιές εἶναι σθῆσιμένα κι ἀφῆτες κι-
τρινίζον σηκωμένες μακριὰ ἐδῶ κ' ἐκεῖ, σκρόπιες
κάτου ἀπὸ τὸ βουβὸ φεγγάρι. Στὶς χαμολυγαριές,
ἐκεῖ κοντὰ στὸν ξεροπόταμο, τὰ τρυζόνια ἀκούει καὶ
τὰ στήθια τῆς σὰ νὰ σφίγγει ἕνα χέρι μυστικὸ γιὰ
τὸν πόθο μοναχὰ ἀπλωμένο ποῦ φέρνει στάχρια πλά-
σματα ἢ φριχτὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας. Πηγαίνει ἔτσι
μὲ μακριὰ περπατησιὰ, μὲ ἀστραστέρᾶ μάτια καὶ
μὲ φουσκωμένα στήθια, ὡς ποῦ ἀκούει τὸ χτύπο τὸ
βραχνὸ ποῦ κάμνει στὴν πέτρινη κουπάνᾶ τὸ νερὸ τῆς
βρῦσης. Ἀνατινάζεται μεμιᾶς, βρίσκειται κοντὰ
τῆς κι ἀρχίζει νὰ πίνει βάζοντας τὰ κολλημένα κι
ἀφροισμένα χεῖλια τῆς στὴ σπασμένη κάνουλα. Ἐ-
πιτα χουφτιάζει τὰ χέρια τῆς καὶ τὸ νερὸ ποῦ μα-
ζώνει ἐκεῖ μέσα τὸ χτυπάει δυνατὰ στάχτυπισμένα
μούτρα κι ἀνασαίνει πιὸ ἐλαφρὰ τώρα. Καθούμενη
στὴν ἄκρια τῆς κουπάνᾶς μὲ τὸ γιομισμένο λαγῆνι
ἀνάμεσα στὰ πόδια, σκύφτει τὸ κεφάλι καταγῆς
καὶ τᾶχνισμένο μάτι τῆς σὰν κάτι νὰ μελετᾶει
βαθὺ καὶ φοιχτό. Λαχταρᾶει ἡ καρδιά τῆς γιὰ τὸν
Κόλια, θέλει νὰ τὸν ἔχει κοντὰ τῆς ἐκεῖ στὰ στέρια
τῆς τὰ γόνατα θρονιασμένο γιὰ νὰ τὴν κορφιολο-
γᾶει καὶ νὰ τῆς ροφᾶει τὸ πιὸ γλυκὸ πιετὸ τῆς

ΠΕΤΡΟΣ

Πώς τὸ γιοφύρι θὰ στηθῆ κι ἀπὸ τοῦ Χάρου
Τὰ δόντια θὰ γλυτώσουνε τόσες ψυχοῦλες;

ΜΑΘΙΟΣ

Ἄρχινα· καὶ μὲ λόγια λίγα εἶλα στὸ τέλος.

ΔΑΦΝΗ

Σωπάτε!.. Πῶς νὰ ξεστομίσω τίτιο πράμα!

ΘΩΜΑΣ

Λέγε, κυρά μου, ὅ,τι θὰ πῆς, χωρὶς τρομάρες.

ΔΑΦΝΗ

Κακόμοιρε! κι ἂν τῶξερές τί μοῦ γυρεύεις

Νὰ κάμω, θὰ μὲ σπάραζες σὰν ἄγριος τίγρης.

ΜΑΘΙΟΣ

Κοντά σου ἐμεῖς ὅσο εἶμαστε φόβος δὲν ἔχεις.

ΔΑΦΝΗ

Καὶ ποῖος φοβάται; Ὁ θάνατος εἶναι μακριά μου,

Τοῦ λύχνου μου δὲ σώθηκε τὸ λάδι ἀκόμα,

Ποῦ ἔμποτε νάχε σβύσει, πρὶν ἐρθῶ ἐδῶ πέρα.

ΠΕΤΡΟΣ

Λέγε λοιπόν· μὰς πῆθανες!

ΘΩΜΑΣ

Ἔχουνε δίκιο.

ΔΑΦΝΗ

Ἐρμη! τὸ στοιχὶο τοῦ ποταμοῦ δὲ θέλει

Πάνου στὸ ρέμα του νὰ στεριωθῆ γιοφύρι,

Γιατὶ θυμὸ καὶ μάνητα κρατάει περίσσα,

Τὶ ἀκόμα στὰ παλάτια του δὲν ἔχει μπάσει

Ψυχὴ ποῦ γιὰ χατῆρι του νὰ βγῆ ἀπ' τὸ σῶμα.

Ἄκόμα τὰ θεμέλια σας δὲν τὰ στοιχιώστε.

ΠΕΤΡΟΣ

Τί; μήπως προτοῦ χτίσουμε τὴν πρώτη πέτρα

Ἄρνιά καὶ πετεινοὺς δὲ σπάζουμε ὀλοένα;

ΜΑΘΙΟΣ

Γιὰ χάρη του δὲν ἔτρεξε τὸ αἷμα ποτάμι;

ΔΑΦΝΗ

Δὲ θέλει τίποτ' ἀπ' αὐτὰ· κἀτὶ ἄλλο θέλει.

Ξέρεις, Θωμᾶ, πῶς μόνο ἐσὺ θὰ τοῦ τὸ δώσης;

ΘΩΜΑΣ

Ποτέ μου δὲν κουβέντιασα μὲ τὸ στοιχὶο σου.

ΔΑΦΝΗ

Μὴ δείχνεσαι ἄπιστος ἀκόμα σ' ὅτι λέω,

Γιατὶ τώρα τὰ λόγια μου δὲν εἶναι λόγια

Τῆς Δάφνης· μὲ τὸ στόμα της ἄλλος μιλάει

Καὶ τοῦ στοιχιοῦ τὴν ὄχρητα σου φανερόνει.

Εἶναι ὁ θυμὸς του τρομερὸς μὲ τὴ γενιά σου,

Γιατὶ σὲ χρόνια πὶο παλιὰ μὲ μᾶύρη μέρα

Κάποιος, περνώντας τὴ στιγμὴ ποῦχανε στήσει

Χορὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν ἄκρη οἱ ξωτικιές του,

Μὲ ξεπλαμένα τὴν πὶο πανώρια ἀρπάζει.

Καί, σέρνοντάς τη σπῆτι του, σκλάβο τὴν εἶχε.

Ὅμως ἡ τύχη τῶφερε νᾶν' ἡ ἀρπαγμένη

Τάγαπημένο ταῖρι τοῦ στοιχιοῦ. Παπποῦς σου

Ὁ ἀρπαγὰς ἦταν· κι ἀπὸ τότες πολεμάει

Μὲ λύσσα τὴ γενιά σου τὸ στοιχὶο. Γιὰ πῆς μου

Πῶς πῆθανε ὁ πατέρας σου. Μὲς στὸ ποτάμι

Δὲν πνίγηκε; Κ' ἡ μάννα σου κεῖθε περνώντας

Μιά μέρα δὲν ἀπόμεινε βουβὴ κι ὁ τρόμος

Στὸν τάφο δὲν τὴν ἔφερε; Βλέπεις πῶς ὄλα

Τὸ λὲν πῶς τοῦ στοιχιοῦ τὸ θυμῶμα εἶναι τόσο,

Ποῦ μόνο μὲ τὸ θάνατο καταλαγαιάζει.

Μὰ δὲ θὰ πάψη νὰ χαλᾶρη πάντα, ἂν δὲν πάρη

Κι αὐτὸ μὲς' στὰ παλάτια του πανώρια γέννα

Γυναίκας ποῦ τὸ ταῖρι του νὰ τοῦ θυμίζη.

Ἦρθε ἡ στιγμὴ ποῦ πρέπει νὰ τοῦ δώστε ταῖρι,

Ἄλλιῶς ἡ προσταγὴ τοῦ βασιλιά θὰ γίνη.

ΘΩΜΑΣ

Κρίμα! ποῦ περιμένατε νάκουστε κἀτι

Ποῦ ἐλπίδα γλυτωμοῦ καὶ λίγη ἀλήθεια νᾶχη

ΠΕΤΡΟΣ

Ποῖος τῶχει ἡ μοῖρὰ της στοιχιοῦ ταῖρι νὰ γίνη;

ΘΩΜΑΣ

Τρελλοί! ποῦ σὲ μιά μᾶγισσα δίνετε πίστη.

ΜΑΘΙΟΣ

Λέγε! ξεστόμισε τὸ τί στὸ νοῦ σου κρύβεις.

ΔΑΦΝΗ

Πάνου στῶν ὤρων τὸ γῦρο

Καθενὸς εἶναι γραμμένο

Τὸ κρυφὸ τὸ ριζικό του.

Στὸν καθένα οἱ Μοῖρες γύρω

Τὸν κειρὸ τὸν ὀρισμένο

Κλώθουνε τὸν τελιωμὸ του.

Ἄνθρωπος κανεὶς ὡς τώρα

Δὲ γεννήθη ποῦ νὰ ξέρη

Ποῖο τὸ ριζικό του θᾶνα.

Τὴ χαρὰ του ἀπ' ὦρα σ' ὦρα

Μὲ τὰθώρητό τους χέρι

Σὲ καημὸ οἱ Μοῖρες γυρνᾶνε.

Μὰ κρυφὸ δὲν εἶν' γιὰ μένα

Τίποτα, γιατί ξεσιλίζω

Τὴν κρουστὴ τοῦ χρόνου σκέπη.

Τωρινὰ καὶ περασμένα

Καὶ μελλούμενα γνωρίζω

Καὶ θωρῶ ὅσ' ἄλλος δὲ βλέπει.

ζωῆς ποῦ περνᾶει ἀπὸ τὰ χεῖλια καὶ σαλέθει τὰ
συλλογικά. Ἐνοιθε τὴν ἀνημπορία γι' ἀφτὸν τὸν
ἀντρα καὶ θαρροῦσε πῶς τὰ νιάτα της θὰ εἶτανε
γιὰ τὴν κοπριά καὶ γιὰ τὴ γῆς, ἂν δὲν τὰπόλαβε
ἀφτὸς. Χτυπάει μὲ θυμὸ τὸ πόδι χάμου, ἀναταρά-
ζει μὲ ὀρμὴ τὸ χαμηλωμένο κεφάλι καὶ ἡ μαντήλα
της ξερέθγει ἀπὸ πίσω ἔτσι ποῦ ξεχειλίζουν σὰν ἕνα
ὀλόμαθρο κύμα τὰ μαλλιά της κι ἀπλώνουν στὶς
πλάτες, στοὺς ὤμους καὶ ὀλόγυρα στὸ λαιμὸ, τόσο
ποῦ τὸ πρόσωπό της λάμπει ἄσπρο μέσα στὸν μᾶ-
θρον κύκλο καὶ πὶο πολὺ λαμπυρίζουν τὰ μάτια της.
Κ' ἔμεινε πάλι ἀσάλεψη καὶ σκυφτὴ γιὰ πολλὴν
ὦρα.

Ξάρου πετάχεται· πάνου καὶ τὸ λαγῆνι ἀνα-
ποδογυρίζοντας τῆς βρέχει τὰ ποδάρια μὲ τὸ χλια-
ρό του νερό· μὰ ἀφτὴ ἄγριεμένη καὶ ποθαρπαγμένη
καθὼς εἶναι δὲ νοιώθει τίποτα, μὰ κινεῖ ἀναμαλ-
λιάρα κατὰ τὶς θημωνιές καὶ σ' ἀπόλιγο στέκεται
λίγες δρασκελιές μακριὰ ἀπ' τὴν κοιμάμενη Κάλω.

Θωρεῖ τὸ χλωμασμένο προσωπάκι της μὲ τὰ
ὀλόγυρα χρυσόξανθα μαλλιά ποῦ τὸ χρῶμα των ἀνα-
κατέβεται μὲ τὸ χρῶμα τοῦ δερματιοῦ, ἐνῶ τὸ φεγ-
γὰρι πλάθει πὶο νόστιμη τὴ γλυκάδα ἐκείνη καὶ
κάμνει πὶο γυαλιστερὴ τὴν κόμη. Τὰ δόντια ἀνά-
μεσα στὰ ξεσυρμένα χεῖλια της λάμπουν κι ἀφτὰ,

σὰ μαργαρίτες στεφανωμένοι μὲ κοράλια. Δαγκώνει
τὰ χεῖλια ἡ Μήλιω καὶ μ' ἕνα πῆδημα φτάνει σιμὰ
καὶ τὴν κλωτσάει στὰ μηρῖα.

«Μωρὴ καταραμένη!» τῆς φωνάζει μὲ βραχνια-
σμένο τόνο σκυθοντας. «Σῆκου, μωρὴ, νὰ μοῦ πλε-
ρώσης γι' ἀφτὸ ποῦ μᾶρπαζες...»

Ἡ Κάλω στὰ γλυκόνειρά της μέσα ξαφνιαζε-
τη καὶ θαρρεῖ πῶς ἕνας βραχνᾶς μὲ σιδερένια χέρια
ἦρθε καὶ τῆς σφίγγει τὸ λαιμὸ· ἀνοίγει ἀσυνείδητα
στὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς ἐκείνης τὰ μάτια της κι
ἀλαφιασμένη μὲ πετούμενο μυαλὸ ἀνακάθεται στὴν
ἀδοκάνη κοιτώντας μπροστὰ της τὴν ὀλόρη γυ-
ναῖκα. Ἡ λαλιά της πιάνεται στὸ λαγῆνι μέσα
καὶ μάτια δοκιμάζει νὰ παίξει τὴ γλώσσα καὶ τὰ
τρέμουλα καὶ κίτρινα χεῖλια της. Ἀλλαξοθωριασμένη
φέρει τὸ χέρι στὰ ξεκουμπωμένα σκουτιὰ της ποῦ
ἄφιναν νὰ γυαλίζουν στὸ βάθος τὰ ἀναπεταμένα βυ-
ζιά της καὶ μόλις ὕστερας ἀπὸ μὴ καταβάθη καὶ
δυνατὴ προσπάθεια μπόρεσε νὰ βγάλει μιλιὰ.

«Τί θέλεις, Μήλιω;» τῆς εἶπε τρομαγμένα σὰ
νὰ μὴν εἶχε νοιώσει τὰ λόγια της. «Μῆνα βγῆκε ἡ
Πούλια καὶ πρέπει νὰ κινήσουμε καὶ σήμερις γιὰ
νάποκοῦβαλάσουμε τὸ γέννημα ἀπ' τὰ χωράφια;»

Μὰ ἐκείνη βουβὴ καὶ κατζουφιασμένη τῆς βα-
ράει δυὸ σπαθιές μὲ τὰ καφτερά της μάτια ποῦ ἡ

Μὴν τὸ πάρης, Θωμᾶ, ψέμα!

Τὸ γιοφύρι ἂν θῆς νὰ στήσης

Καὶ γερὸ πάντα νὰ μείνη,

Μὲς τοῦ ποταμοῦ στὸ ρέμα

Τὴ Σμαράγδω σου νὰ χτίσης

Ταῖρι τοῦ στοιχιοῦ νὰ γίνη,

ΘΩΜΑΣ

Στρίγγλα κακιά! τὴ γλώσσα σου θὰ ξεριζώσω

Νὰ τῆνε φᾶν οἱ σκύλοι μαντεψιές νὰ λένε!

ΠΕΤΡΟΣ

Ἄπάνου της τὸ χέρι σου νὰ μὴν τὰπλώσης.

ΜΑΘΙΟΣ

Μὲ τὸ αἷμά σου θὲ νὰ πλερώσης τὴ ζωὴ της.

ΦΩΡΟΣ

Καταραμένη! ὅ,τι σ' ὀρμήνεψαν μαντεψιές.

ΔΑΦΝΗ

Μάθε, παιδί, πῶς ὅ,τι γράφει δὲν ξεγράφει.

ΜΑΘΙΟΣ

Τὸ ξέρουμε· καὶ κείνο ποῦπες θὲ νὰ γίνη.

ΘΩΜΑΣ

Ὅχι! ποτέ! πιστεύετε σὲ στρίγγλας λόγια

Ἐσεῖς ποῦ ὁ νοῦς σας θρέφεται στὸ σκοτάδι.

Μὰ ἐγώ, ποῦ φῶς θωρῶ, λόγια τρελλὰ τὰ παίρνω.

ΠΕΤΡΟΣ

Μὰς εἶπε τὴν ἀλήθεια αὐτὴ κ' ἔτσι θὰ γίνη.

ΘΩΜΑΣ

Δὲ θὲ νὰρῶσω ἐγώ!

ΜΑΘΙΟΣ

Ποῖος σὲ ρωτᾶει καθόλου.

ΘΩΜΑΣ

Ὅχι! δὲ θὲ νὰ γίνη ὅ,τι εἶπε αὐτὴ. Ποῦ ἀκούστη

Ἄνθρωπο ζωντανὸ νὰ χτίσουνε σὰν πέτρα;

Νοιώθετε τὸ κακούργημα; Ποῦ ξέρεῖ ἐτούτη

Ποιὰ δύσκητη ἄλλη μὲς γκρεμίζει τὸ γιοφύρι;

Κ' ἐσεῖς πιστέψτε στὰ τρελλὰ της λόγια! Φύγε,

Ξέβρασμα τοῦ Ἄδη! ἔτσι μιλάς, γιατί μεγάλη

Ἄπ' τοὺς ὀχτροὺς μου πῆρες πλερωμὴ, τὸ ξέρω...

(ἀκολουθεῖ)

ΝΑ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΨΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82

ΛΕΞΕΤΑΙ 3-5 Μ. Μ.

παθίारा Κάλω ἀνατριχιάζει καὶ σὰ νὰ νογοῦσε τὴν
ἔχτρα της πετάχεται· μονομιᾶς κι ἀφτὴ στὸ πόδι
καὶ στένεται ἔτσι ἰσομέτωπη μὰ προφυλαχτικὴ καὶ
συμαζεμένη πάντα.

«Τί θέλεις, Μήλιω;», τῆς ξαναλέει πάλι γλυκά.

«Νὰ μοῦ πλερώσεις θέλω γι' ἀφτὸ ποῦ μᾶρπα-
ζες», τῆς ἀπολογιέται ἐκείνη γλήγορα.

«Τί σέκαμα ἐγώ, Μήλιω; Τί θῆς ἀπὸ μένα;

Τί σοῦ πῆρα ἐγώ;...»

«Τί μοῦ πῆρες, ἀραχνιασμένη; Τί μοῦ πῆρες,

ρωτᾶς;... Γιατὶ μοῦ σαγῆνεψες τὸν Κόλια μου;...
Κλέφτρα... Τὴν ἀγάπη του γιὰτὶ μοῦ τὴν ἐκλε-
ψες;... Τί σοῦφταιξῆς χαροκαμένη, μωρὴ, ἐγώ, τί σοῦ-
φταιξα ἐγώ;...» Καὶ τὴν ἔσπρωξε τσούπισω δυνατὰ
πιάνοντάς τηνε ἀπὸ τοὺς ὤμους μὲ τὰ δύο της
χέρια.

Ἡ Κάλω ἀνέτοιμη καθὼς εἶταν ὀπισθοδρομαί
καὶ μὴ μπορῶντας νὰ βασταχτεῖ στὸν ἀέρα στηρίζε-
ται, ἐνῶ πέφτει στὴ γῆς, μὲ τὸν ἀγκῶνα της στὴ
γωνιά τῆς θημωνιᾶς.

Ἀναλογιάζεται γλήγορα γλήγορα τὴ στενόχωρη
θέση της κι ὁ νοῦς της πετάει στὸ κακὸ ποῦ θὰ
μποροῦσε νὰ τῆς κάμει ἡ Μήλιω στὸ παράμερο
ἐκείνο μέρος, δίχως νὰ τῆς νοιώσουνε οἱ γειτόνοι, γιατί
εἶταν πολὺ μακριὰ. Ἐλεπε κι ὁ χουσεμκιάρης της

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ
Για την Ελλάδα αρ. 10.—Για το Έξω-
τερικό φρ. χρ. 10
20 λεφτά το φύλλο λεφτά 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στα κισόσκια της Πλατείας Συντάγματος, Όμόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου (Ο. Φθαλματρεία) Σταθμού ύπογειου Σιδηροδρόμου (Όμόνοια) στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Έξάρχεια), στο βιβλιοπωλείο «Έστίας» Γ. Κολάρου. Στόν Πειραιά: Καπνοπωλείο Γ. Σπρού. όδ. Βουβουλίνας αρ. 1, σιμά στην Τρούμπα. Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΜΑΤΑ ΤΟ ΛΙΓΟ

Η πολύ που καταφέραμε τώρα τελευταία στη Μακεδονία με τ' αναγνωρισμένα παληκάρια μας, αρχινήσαμε δυστυχώς νάν το χαλνάμε κιόλας γλήγορα γλήγορα στίς εφημερίδες με τίς ρεκλάμες και με τίς ανόητες κριές για τήν καλή ή κακή δράση τυυ' ενός και τ' άλλου άρχηγού.

Ανόητες κριές τίς είπαμε, μα μπορούμε νάν τίς πούμε και προδοτικές, όχι γιατί φανερώνουμε μ' αυτές στίους άχτρούς μας τήν αδυναμία μας, αλλά γιατί τούς κάνουμε νά γελούνε με τόν διαιρέντιο ταρταρισμό μας. Αν έχουν ανάγκη οι εφημερίδες μας από πενταρολογικά αναγνώσματα, άς διαλέξουν άλλα. Και πολεμικά νάν τούς χρειάζονται, δε λείπουν. Νά ό Ρωσοοργιαπωνέζικος πόλεμος. Χίλια αναγνώσματα μπορούνε νά βγάλουν απ' αυτόν και πάλι νά περισσέψει. Τι τά θέλουν τά Μακεδονικά;

που τόν είχε στείλει εκείνη τή βραδιά στη χώρα για νά καλιγώσει τ' όλογο και τή χαραγή νά φτάσει πάλι. Δέ θέλει νά φωνάζει, γιατί τώρα άρχινάει κι άφτη νά αιστάνεται και νά ζηγάει τ' παράξενα εκείνα κινήματα τής φαντασίας της που τήν έκαναν με τόν καιρό νά μή συγκαπαντέχει με τήν Μήλιω, γιατί ή άγάπη της είχε ριζώσει και σ' άφτην για τόν Κόλια που κάθε μέρα τής έμάχονταν ή Μήλιω νάν τής τόν πάρει.

Κρούει πιό βιαστικά τώρα και σ' άφτην ή καρδιά της μέσα και με φρίκη κατάλαβε τό μισητό που γενιόντανε λίγο λίγο για τήν πρώτη φίλη της ή ιδέα τής εγδίκησης σκέβει τώρα φτερουγίζοντας στη σκέψη της, άφου άφτη είτανε που τήν προσκαλούσε φανερά πιά για νά άναμετρηθούνε. Μα δε θέλει νά δείξει ακόμα τή φλόγα τής ζήλιας που τήν κρυφοκαίει και σάν ξεστοχιασμένη και με γλυκώτερη φωνή τής άπολογιέται:

«Δέ σου τόν παραπλάνεσα εγώ, Μήλιω μου, τόν Κόλια. Εκείνος ήθε σε μένα και με τ' άγλυκόλογά του με ζέστανε τήν καρδιά μου. Τι μπορούσα νά τόν κάμω κ' εγώ;.. Όμορφονιός είταν κι άφτός και όμορφονιές κυνηγούσε. Τήν κατάρρα μου ρήχνω στην ώρα που τόν πρωταγνάντεψα κ' εγώ ή άνέβγαλτη και ή άμαθη ακόμα σε τέτια πράματα. Άλλοίμονο

Κάποιος που ξέρει καλά τά πράματα είπε πως για νά κερδίσουμε τόπο στη Μακεδονία χρειάζεται περισσότερο διπλωματία και λιγότερη παληκαριά. Έμεις λέμε πως για νά κερδίσουμε όλοοδιόλου τό ζήτημα χρειάζεται, κοντά σ' αυτά τά δυό, κ' ένα άλλο σπουδαιότερο άκόμα: Νά ξεχάσουν οι εφημερίδες μας τή Μακεδονία, ή τουλάχιστο νάν τήν προσφέρουνε στίους άναγνώστες τούς (άφου, φαίνεται, είναι ανάγκη νάν τούς δίνουν και λίγη Μακεδονία κάθε μέρα) όχι με τό καρτάρι, μα με τό σιταρόσπειρο.

Δέν ξέρουμε άν έπρεπε νά σταλθεί ό Α. ή ό Β. στη Μακεδονία. Μιά φορά όμως και στάλθηκε, πρέπει νά θεωρηθεί, για τήν ώρα τουλάχιστο, κ α λ α σ τ α λ μ ε ν ο ς και νά πάψει νά σκολιάζεται φαρδιά πλατιά ή δράση του.

Μ' αυτό τό κακό που γίνεται στίς εφημερίδες μας θάρχησει νά πιστεύει ό κόσμος, και πρώτοι πρώτοι οι δυστυχημένοι Μακεδόνες, πως τά σώματα δε στέλλονται στη Μακεδονία για πατριωτικούς σκοπούς, αλλά για νά εκπληρώσουν κάποια όημοσιολογική άποστολή που έχει στενή σκέση με τό περίφημα πενταρολογικά άναγνώσματά τούς.

«ΚΑΛΟΙ

και οι Όλυμπιακοί άγώνες, καλά και τ' αρχαιολογικά συνέδρια», μας γράφει κάποιος φίλος μας, «μα ξέρετε τί παθαίνουμε μ' αυτά και μ' αυτά; Μου φαίνεται πως όλ' αυτά τά πανηγύρια, όλα τά κοπλιμένα που μας κάνουνε διάφοροι σοφοί, μας φουτώνουν τό μυαλό και μας αφήνουν πιό μπόσκικους από πρώτα». Ό φίλος μας σφά μιλάει. Σκεφτείτε τό κακό που έγινε με τή νίκη του Λούη. Θαρρέψαμε πως επειδή κ' έτυχε νά νικήσουμε τούς Έυρωπαίους και τούς Άμερικάνους στο τριζέιμο, γινήκαμε οι πρώτοι του κόσμου και δέν είχαμε ανάγκη από τίποτα. Τό ίδιο και με τό αρχαιολογικό συνέδριο. Ήρθαν εδώ οι σοφοί, μιλήσανε για τάρχαίχ μας, θαμάσανε τόν ουρανό μας, ξεμουρλαθήκανε με τό Μιστριώτη μας, κ' έμεις φουσκώσαμε στη στιγμή σάν παγώνια και δείξαμε πως τούς λέγαμε:

— Έδώ σ'άς έχουμε, κουτόφραγγοι!.. Άμ' τί θαρρείτε!..

Τέτιο τό σκαρί μας. Όποιος ζητάει τό καλό μας πρέπει νά μας χτυπάει βουρβουλίες για τό κάθε μας ψεγάδι. Τά παινέματα μας βαρυστομαχιάζουνε.

μου τώρα!.. Τήν ήσυχιά μου δέν τή βρίζω πιά... Θυμήθηκα τά παλιά μας χρόνια, Μήλιω μου. Θυμήσου τήν πρωιτητερινή άγάπη μας. Γιατί τίς νά πιαστούμε;.. Άφτός έρχεται σε μένα, εγώ δέν του λέω τίποτα για ν' άρχεται, μα δέν μπορώ και νά τονε διώξω, δέν μπορώ. Πώς νά τό πώ;.. Σά μου πετάει τίς ματιές του εκείνες τίς καφτερές, λιγώνουμαι και δέν έχω τά κάτω μου ή κακομοίρα μου, νά μήν τόν κοιτάξω κ' εγώ. Νά, μου φαίνεται πως άν κοιτάξω άλλου, ό νούς μου θά σαλέψει και θά ιδώ τήν κόλαση μπροστά μου. Έ Μήλιω, Μήλιω από σένα δέν τόλπιζα ποτές μου νά μου κάμεις άφτό τό κακό. Άφτός είναι άντρας, είναι λείτερος' ά θέλει, έρχεται σε σένα...»

Κ' έπλημμύρισαν τά μάτια της τά πονεμένα από δάκρυα.

Η Μήλιω σπαράζει μέσα της. Τίποτις πιά άλλο δε νογάει, πάρεξ νά άφανίσει τή νιά που στέκεται στο δρόμο της και τής ταραζει τά όνειρα για μιάν άλογάριαστη και γερή άγάπη. Όσο μιλούσε ή Κάλω, όσο ή φωνή της γίνονταν παρακλητική και ήσυχη, τόσο άφτη άναθε κι άποθυμούσε άφτοστιγμής νά σθήσει από τόν κόσμο τό πλάσμα εκείνο. Μιά ζωή που πέρασε μαζί της έχάθηκε πιά κ' ένα φωτερό σημάδι ξανοίγει που για νά τό φτάσει

άδικο τό ψαλίδισμα που έτοιμάζουμε στόν μιστό των ταχυδρομικών υπαλλήλων, που δέν παίρνουνε δά και τόσα ώστε οι περίσημες Ντεληγιαννικές οικονομίες νά βγούν από τή ράχη τούς. Ένας υπάλληλος που παίρνει τρακόσες και τετρακόσες δραχμές τό μήνα, μπορεί νά φήσει δέκα κ' είκοσι δραχμές χωρίς νάν τό νιώσει και τόσο. Μα ένας φτωχός διανομέας, σάν τύχει νά ναι και φαμελίτης, όπως είναι οι περισσότεροι, τί νάν του κάνουν οι όγδόντα ή οι εκατό ψωροδραχμές τό μήνα που ζητάτε νάν του τίς ψαλιδίσετε κι αυτές;

Δυό τρεις απ' αυτούς παρουσιάστηκαν στόν κ. Υπουργό των Οικονομικών και του είπαν τά παράπονά τούς. Ξέρετε τί άπάντηση τούς έδωσε ό κ. Υπουργός;

— Ά δε σ'άς συφέρνει, παραιτηθείτε κ' έχω χίλιους που ζητάνε νά διοριστούν και σαράντα δραχμές τό μήνα!

Καλός ό λόγος του, μα με σαράντα δραχμές τό μήνα, γράμματα δε μοιράζονται. Όπως δέν έχουμε, ούτε θάχουμε ποτέ, άστυνομία με τούς ψωρομιστούς που δίνουμε στίους άστυφύλακες, έτσι δε θάχουμε και τίμιο μίσρασμα γραμμάτων ά δε δώσουμε στόν κάθε διανομέα μιστό γερό που νά φιλοτιμιέται νά δουλεύει τίμια.

Κάτι παραπάνου από τούς σοφούς νομοθέτες μας ξέρε ό μακαρίτης ό Ρούκης που χάλασε τόν κόσμο νάν τούς αυξήσει άλλοτες τό μιστό.

ΜΙΑ

εφημερίδα μας τίς προκάλεσε παινούσε τόν παπα-Δράκο, που μίλησε, λέει, στη Μακεδονία, στίους άκουστάδες του, σε γλώσσα άπλή, ζωντανή, σε άγνή δημοτική γλώσσα, και τούς ένθουσίασε.

Τέτια γλώσσα, λέει, πρέπει νά μεταχειρίζονται όσοι θέλουνε νά ένθουσιάσουν τόν κόσμο, όσοι θέλουνε νάν του πούν άληθινά πράματα, κι όχι ψευτιές φασκιωμένες με τήν καθαρύουσα. Με ψεύτικη κι άψυχη γλώσσα, πάντα ψεύτικα κι άψυχα λόγια θά πει κανείς.

Άγιες κουβέντες και τίς χειροκροτούμε έλόψυχα. Μιά παρατήρηση όμως μοναχά, έτσι για τόν τύπο: Άφου ή Άθηνάικη εφημερίδα παραδέχεται πως ό παπα-Δράκος μεταχειρίστηκε ζωντανή γλώσσα

πρέπει νά πατήσει τό κορμί τής Κάλως. Μπροβάλει τό πόδι της άγριεμένη και με τά σκουμπουμένα από τό πλύσιμο άκόμα μπράτσα της τεντωμένα ρήχεται στην Κάλω.

«Όχι, όχι», τής είπε. «Έσύ είσαι ή αίτία και θά σε πνίξω τώρα εδώ. Άφτά τά χρυσά μαλλιά σου θά τά μαδήσω τρίχα τρίχα και θάν τά σκορπήσω στόν άέρα. Τά μάγουλά σου άφτά που κρέμονται θά τά ξεσκίσω έτσι που νά μή σε γνωρίζει πιά...» Κι όρμάει καταπάνου της.

Μα και ή Κάλω άρχίζει νά φριζει τώρα. Ένα τράνταγμα στην καρδιά της τής ξαναφέρνει τή χαμένη δύναμη και βουθή με τά δάκρυα στεγνωμένα στα μάγουλα κι άνταριασμένη ματιά πασπατέβει λίγο δίχως νά γυρίσει τό πρόσωπο δίπλα κι όπλίξει τό χέρι της με τό δικέλι.

«Ζύγωσε, μωρή στρίγγλα! Δέ με βασκαίνεις με τά λόγια σου...», τής έβγαλε μιά στριγγιά φωνή.

Και πιάστηκαν. Με τά δυό της χέρια ή Κάλω έζύγιασε μιά κατακεφαλίς τής Μήλιως, μα εκείνη είδε τό μάβρο ξύλο νά σκάνεται κατά τόν ουρανό, λογάρισε τό πέσιμό του κ' έκλωσε στο πλάγι τής έχτύπησε όμως δυνατά στόν ώμο και τό ζερβί της χέρι έκρέμασε πληγωμένο. Μα έτοιμη ή Μήλιω, χωρίς νά ξαφνιστεί από τόν πολύ τόν πόνο, με τό άλλο

σα, γιατί ήθελε να ένθουσιάζει τους άκουστάδες του κι όχι ναν τους άποκοιμίσει με άκατανόητα λόγια, πώς και λόγου της δε μεταχειρίζεται ζωντανή γλώσσα στ' άρθρα της και στ' άλλα γραφόμενά της;

"Οχι μοναχά ναν τὸ λέμε τὸ καλό, μὰ και ναν τὸ κάνουμε, γιατί αλλιῶτικα δίνουμε στὸν καθένα τὸ δικαίωμα να γελάσει με τὰ λόγια μας και να μᾶς πετάξει κατὰμουτρα τὴ γνωστὴ παροιμία «δάσκαλε, πὸν δίδασκεις και νόμο δὲν ἐκράτεις».

ΚΑΤΑΓΓΕΛΝΟΥΜΕ

στὸ Πανελλήνιο τὰ «Πάτρια» πὸν τὰ πιάσαμε στὸ φύλλο τῆς 14 τοῦ Μάη να προδῶνουν ἀδιαντροπῶτα... τοὺς προγόνους μας!

Στὸ φύλλο αὐτὸ γράφουμε γιὰ μνημόσυνα τοῦ Αὐτοκράτορα Παλαιολόγου. Κι ζήρετε τί λένε; Ἄκουστε γιὰ να φριξέτε! «Ὡς ἦτο», λένε, «βασιλεὺς και αὐτοκράτωρ Ἐκείνος, ἦτο και πατὴρ και γεννάρχης ἀπάντων ἡμῶν».

"Αν τὸ γράφει αὐτὸ κανένας ἀπὸ μᾶς, θῆβγαίνε ἀμέσως ὁ κ. Χατζιδάκις με τὰ «Πάτρια» του και θὰ τὸν καταγγελενε γιὰ Ἐπιάλη. Τὸ γράφει ὅμως, βλέπετε, ὁ ἴδιος, κ' ἐμεῖς τὸν καταγγέλλουμε... μὰ στὰ χωρατὰ πάντα.

Στὰ σοβαρὰ μοναχά μιὰ ἐρώτηση τοῦ κάνουμε: "Ὅταν ἀναγνωρίσουμε γιὰ γεννάρχη και πατέρα μας τὸν Παλαιολόγο, τί θὰν τὸν κάνουμε τὸν ἀμοιρο τὸ Θησέα και τὸν Κόδρο πὸν ἴσχυε γιὰ τὸς φωνάζαν τὰ «Πάτρια» βασιλιάδες μας; Θὰν τοὺς θεθρονιάσουμε;

ΤΣΑΧΠΙΝΟΥ

*Ψεῖς ἡ μικροῦλ' Ἀρνούλια,
Ποῦναι μονάτη νάζι
Και μαργιολιά γιομάτη,
Με δακρυμένο τάχα μάτι
Κι ἀναστενάζοντας φωνάζει :
— Σκύψε, καημένε, μιὰ σιγμούλα
Κρυφὸ να εἰπῶ σταυτὶ σου κάτι.*

*Λιγόμεναλος ἀλήθεια,
Τί θέλει ἡ ἀφεντιά της
Δε νοιώθω, χαμηλιόνω
Ν' ἀκούσω τὸν κρυφὸ της πόνο
Μὰ ἡ τσαχπινοῦ με τὰ φιλιὰ της
Μ' ἀνάβει πυρκαγιὰ στὰ στήθια
Και στή σιγμῆ... τὰ ξεπλερόνω.*

Βόλος ΠΕΤΡΟΣ ΟΡΕΙΝΟΣ

χέρι της ἀρπάζει τὸ δικέλι ἀπὸ τὴν ἄκρια και τὸ τραβάει πέρα.

"Ἐδῶ σέχω, κακοφανισμένη. Με τὰ χερῶκια σου τὰ δούλεφτα να παλέφεις», ἐμοῦγκρισε παρᾶξένα μέσα στὴ νύχτα. Και σὰν ἐστριφογύρισε τὸ δικέλι ἀπὸ τὸ κεφάλι της, τὸ ἐπολέμησε μακριὰ και συμαζέβοντας τὰ χεῖλια κι ἀγκαλιάζοντας τὸνα με τᾶλλο τὰ δύο της φρούδια χύμησε με τὴς ἀδρὲς γερούκλες κ' ἐπικασε τὴν Κάλω ἀπ' τὴ μέση.

Ἐκείνη δὲν ἐδείλιασε καθόλου, μὰ ἀποφασισμένη να τελειώσει και παίρνοντας πιότερη δύναμη ἀπὸ τὴν καταφρόνια πὸν τῆς ἐπλυνε τὸ πρόσωπο με τὰ περιπαιχτικὰ της λόγια ἡ Μήλιω, ἐθίριεψε κι ἀφτὴ κ' ἐλύγισε τὸ κορμί της γιὰ πάλεμα.

Πολλὴν ὥρα βογκοῦνε ἰδρωμένες κι ἄγριες κι ἀγκαλιασμένες οἱ δύο των. Τὰ σκουτιὰ των κρέμουνται τῶρα κουρέλια και ἡ ζῶνη τῆς μέσης συγκρατᾶει τὸ ξεγύμνωμά των. Τὰ στήθια και οἱ πλάτες ὄξω και γόλιες πέρα πέρα ἄλλου δείχνουν σημάδια κόκκινα ἀπὸ τὴς τσιμπιές και τὰ δαγκώματα κι ἄλλου τὸ γαῖμα κόκκινο κόκκινο τρέχει τὸν κατῆφορο. Τὰ μούτρα περεχυμένα στὸν ἴδρο με τὴς μεγάλες γρατσουνιές και τὴς πλατιές, ξαναμμένα βαγίζουν πότε ἐδῶ και πότε ἐκεῖ γιὰ να χτυπήσουν κι ἀφτὰ κι ἀποτελειώσουν ὅτι ἄρχισαν. Τὰ μαλλιά και τῶν

**ΜΠΕΧΛΙΒΑΝΗΣ
ΜΕ ΠΟΛΛΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ**

"Απ' τὴν ἄμορφη πατρίδα τοῦ Ἐφραλιῶτη μας, ξεπρόβαλε φέτος, ἀνάμεσα ἀπὸ τὴς σελίδες κῆποιου, ἡμερολογίου, ἑνας καινούργιος τενόρος τῆς καθαρεύουσας μ' ἀρκετὰ προσόντα, καθὼς φαίνεται ἀπ' τὰ πρῶτα του πατήματα γιὰ να στηθεῖ πλάγι με τοὺς ἄλλους ἀλαλάζοντας. Ὁ κ. αὐτός—Ἰωάννης Ὀλύμπιος Γυμνασιάρχης στὴ Μιτυλήνη—ἄγνωστος ὡς τὰ τῶρα στὸ φιλολογικὸ κόσμο, καταπάστηκε τὴ μετάφραση τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλή, μόνο και μόνο γιὰ να μᾶς δείξει, καθὼς λέγει ὁ ἴδιος, ἐτίμων χαρίτων και ἀρετῶν εἶναι δεκτικὴ ἡ νεωτέρα Ἑλληνικὴ γλώσσα, ἐν ἰσχυρᾷ μάθησις και ἐνθουσιασμός, ἐπικουρήση εἰς συγγραφικὴν δεινότητα». Νὰ τέλος πάντων ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια πὸν γράφεται ἡ καθαρεύουσα, πὸν βρέθηκε κ' ἑνας καλὰ ἀρματομένος (ἰσχυρὰ μάθησις, ἐνθουσιασμός, συγγραφικὴ δεινότης) γιὰ να μᾶς δείξει τὴν ἄξια της. Ὅμως ἐξδν ἀπ' τὴν εὐγενικιά του αὐτὴ προαίρεση, τὸ πρωτόβγαλτο πετεινάρι νειρεύτηκε και κάτι ἄλλο πολὺ τολημρότερο ἢ ἡμεῖς, λέγει, ἐπιχειρήσαντες μετ' ἀνδρικῆς ὑπερηφανείας τὴν μετάφραση, ἡθελησάμεν να παράσχωμεν ὡς ἔνεστι πρότυπον ὕφος, και να φιμώσωμεν ἅπαξ διὰ παντός, τοὺς κρώζοντας ἐτι περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος κόρακας».

Καθὼς βλέπετε τὰ πράματα εἶναι σοβαρὰ, αὐτὸ τὸ ἅπαξ διὰ παντός δὲν εἶναι παῖξε-γέλασε ὁ κ. Γυμνασιάρχης, στενοχωριέται πολὺ πὸν κρώζουμε ἐτι κ' ἐπιθύμησε μιὰ και καλὴ να μᾶς βουδάνει. Δὲν ξέρουμε οἱ φτερωτοὶ ἰοράκοι πὼς θὰ φέρουνταν σὲ μιὰ τέτοια περίσταση ὅμως θαρρῶ πὼς ἡ δικὴ μας μύτη εἶναι πολὺ δυνατὴ γιὰ τὰ φέμωτρα τῆς φάμπρικας τοῦ κυρ-Γυμνασιάρχης, και μιὰ πὸν τὸ θέλει, ἄς κατασταλάξει στὴ καρδιά του, ἡ γλῶσσα τοῦ δικοῦ μας κρᾶ-κρᾶ, γιὰ να μάθη πὼς οἱ μεγάλοι λόγοι

αἰμαγάλος πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
ἀποτίσαντες,
γῆρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν».

Κρῆμα πὸν μόνο ἀποσπάσματα τῆς πολύτιμης αὐτῆς μετάφρασης δημοσιεύτηκαν ὅμως και πᾶσι ἀπ' τὰ λίγα αὐτὰ θὰ προσπαθήσουμε να ξετρυνώσουμε τὴς χάρες κι ἀρετὴς τῆς καθαρεύουσας, και τῆ συγγραφικῆς δεινότητα τοῦ κυρ-Γυμνασιάρχης, γιὰ να μάθει πὼς μπορεῖ να ποζάρει γιὰ πάνσοφος, και να κοκορεύεται στὰ μάτια τῶν νεαρῶν και ἀνίδεων μαθητῶν του, μὰ και πὼς, παρᾶξὼ ἀπ' τὴς αἰθουσας τοῦ Γυμνασίου, εἶναι κι ἄλλος κόσμος πὸν δὲ θαμπώνεται με τὴ στενοκεφαλιὰ τῶν πετεινόμυθῶν. Ἄφῆνουμε πὸν ἡ μετάφραση ὅπως εἶναι καμωμένη, με τὸ μπερδεμα τῶν προτάσεων, και τὸ φύλαγμα σὲ πολλὰ μέρη τῶν λέξεων τοῦ κειμένου, μπορεῖ να διαβαστεῖ μόνο ἀπ' ὄσους μελέτησαν τὸ πρωτότυπο θὰ προσ-

παθήσουμε να δείξουμε μονάχα, πὼς ὁ κ. Γυμνασιάρχης μ' ἄλη του τὴν ἰσχυρὰν μάθησιν, δε γράφει σωστά, και πὼς δε νοιώθει τί γράφει ὕστερα ἀπὸ τὴ συγγραφικὴ δεινότητα.

κείμενο στ. 26. Τὸν δ' ἄθλιως θανόντα Πολυνεῖκος νέκυν ἄστοισί φασιν ἐκκεκρηῦχθαι τὸ μὴ τάφῳ καλυψᾶι.

μετάφραση. Τὸν δὲ νεκρὸν τοῦ ἄλλου, ὅστις ἔπεισεν οἰκτρῶς, τοῦ Πολυνεῖκος, ὅπως λέγουσιν εἰς πάντας τοὺς πολίτας ἀπηγόρευσε μὲ κήρυγμα ἐντόνως να μὴ κρύψωσιν αὐτὸν εἰς τάφον.

ἀπηγόρευσε να μὴ κρύψωσι· δηλαδὴ ἔχουμε δὺ ἀρνησες ἰσοδύναμες με μιὰ κατάραση· κι ἄ ρωτᾶτε γιὰ νῆμα, ἀκριθῶς τὸ ἀντίθετο ἀπ' ὅτι λέει τὸ κείμενο· κατὰ τὸ Σοφοκλῆ ὁ Κρέοντας ἐκήρυξε να μὴ τὸν κρύψουν, κατὰ δὲ τὸν ἐνθουσιασμένο μεταφραστή του, σῶνει και καλὰ διάταξε να τὸν κρύψουν. Κ' ὕστερα σὰν τοὺς λέμε καμιά φορὰ πὼς ἡ καθαρεύουσα εἶναι ψεύτικη, μᾶς λένε προδότες· μὰ να πὸν οἱ ἴδιοι μᾶς δίνουν ἀφορμῆ, με τὸ να καταστρώνουνε λέξεις στὴν ἀράδα, χωρὶς να αἰστανονται τί γράφουνε.

Παρακάτω μεταφράζοντας τὴ λέξη ταλαίφωρον (στ. κ. 39) ἔγραψε: Ὁ ταλαίφωρον ὁ τύπος αὐτὸς βέβαια δὲν εἶναι τῆς χαριτόδουτης νεωτέρας Ἑλληνικῆς, κ' εἶναι ὀλοφάνερη παρασπονδία αὐτῶ ὅμως να δείτε τί παμπόνηροι πὸν σου εἶναι αὐτοὶ οἱ Γυμνασιάρχες· ἄς παρακολουθήσουμε τὸ δικὸ μας στὴ σκέψη του: εἰν γράφω: Ὁ ταλαίφωρος, ἐσκέφτηκε, θὰ μυρίζε παραπάνω ἀρσενικάδα, ἔπειτα δὲν εἶναι και τόσο τρυφερός ὁ τύπος αὐτός, ὅπως ταιριάζει ἐδῶ ἀπ' τὸ στόμα τῆς Ἰσμήνης· ἄν πάλι γράψω: ταλαίφωρος, εἶναι τόσο κρῦο και σχολαστικὸ, πὸν ὄχι μόνο τρυφερὰ δὲ θὰ δείχνει, παρὰ και κοροϊδία κ' ἔτσι σύμφωνα με τὴ σκέψη αὐτῆ κατάντησε στὸ χυδαῖο τύπο ταλαίφωρον. Βλέπετε τὸχρον τρίπορτο οἱ ἄνθρωποι· κουτοπονηριά, ὅση να θέλεις.

κείμενο στ. 80. σὺ μὲν τᾶδ' ἐν προῦχοι'...
μετάφραση. σὺ μὲν εἰμπορεῖς
προσχήματα τοιαῦτα να προβάλλεσαι.

"Ἐδῶ ἀπὸ τῆ μιὰ μεριά τοῦ ξεφεύγει ἡ ὑποταχτικὴ, (να προβάλλησαι) κι ἀπ' τὴν ἄλλη τὸ τραγελαφικὸ γετόνεμα τοῦ χυδαίου εἰμπορεῖς, με τὸ πολυθέλητρο μέσο ρῆμα προβάλλεσαι.

κείμ. στ. 100. Ἄκτις ἀελίου κελ. Ὅριστε κύριοι, στὸ πανόραμα τῆς μετάφρασης.

Ὁ ἄκτις τοῦ ἡλίου, τὸ κάλλιστον φῶς
τὸ φωτίσαν ποτὲ τὴν ἐπτάπυλον Θήβην |
Ἄνείτιλες τέλος, ἡμέρας χρυσῆς
φαινὸς ὀφθαλμός,
ὑπεράνω τῶν ρείθρων τῆς Δίρκης φανεί,
τὸν λευκάσπιδα ὅπως στρατῶν τῶν Ἀργείων
ἐπιθόντα με πάνοπλον βῆαν
εἰς οὐγὴν προτροπᾶδην με δῆυν χαλινὸν
διφρηλάτου κινήσας.

δὺο γυναικῶνε ἔχουν μπερδερεῖ κι ἀνάκατα πέφτουν γύρο γύρο στὸ κεφάλι τόσο πὸν πολλές βολές κλεινουν τὰ μάτια και δε βλέπουν πιὰ. Τὰ ματωμένα βυζιὰ χτυπιούνται και σφιγγονται μ' ὄρμη και μικρὲς μικρὲς λουρίδες παρταλιασμένες κρέμονται πρὸς τὰ κάτω.

Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ Μήλιω ξεκολλάει, πετάγεται με δὺο πηδήματα ψηλὰ στὴ θημωνιά κι ἀλαφιασμένη ἀλωνίζει με τὰ πόδια της τὰ δεμάτια και τὰ σκορπάει πέρα ὄθε. Ἄλλα μ' ἑνα γεροδόλιασμα τὰ σφενονάει πάνου στὴν Κάλω πὸν ἀσυναίσθητη πιά σὰν τρελλὴ μέσα στὸν φρεχτό της πόνο και τὸν κάματο ἀπὸ τὸ πάλεμα φέρνει φουρλες σὰν κάτι να ζητάει ὀλόγυρα.

"Νὰ, να !... Θὰ σε παραχώσω με τὸ βίό σου να μὴ σε ξαναἰθεῖ ὁ γῆλιος ἔβριο..." ἔλεγε με κοντανάσες και μ' ἀγῶνα ἀπὸ πάνου ἀπὸ τὴ θημωνιά.

Σὰ να τῆς ἔσφιξε τῆς Κάλως ἡ ζημιὰ ἐκείνη πὸν τῆς γένονταν· σὰ να ξαναβάλλθηκε στὴ θέση του τὸ μυαλό της και ξανασῆκωσε τὸ κεφάλι να γρναντέψει τὴ Μήλιω. Ἀνοίγει τὸ φράχτη ἀπὸ τὰ δεμάτια πὸν τῆς ἔχει στηθεῖ γύρο της και παίρνοντας μιὰν ὀλόδαθη ἀνάσα βρίσκειται κι ἀφτὴ στὴ θημωνιά. Μὰ ἡ Μήλιω ἀπὸ πάνου τῆς ἀρπάζει τὰ μαλλιά και σέρνοντας τὴν μέσα στὰ σκρόπια στάχια δουλέβει

να τὰ ξεπκτώσει. Ἄλτσῖδια ἄλτσῖδια τῆς βγάζει και τᾶφνει στὸν ἄνεμο. Οἱ χρυσὲς ἐκείνες λεπτὲς και μακριὲς τρίχες ἐγυάλιζαν στὴ φεγγεβολιά τῆς σελήνης σὰ να εἴτανε πλάνη νήματα τῆς ἀράχνας. Δὺο μεγάλα μάτσα πὸν ξερίζωσε τὰ δαγκώνει στὸ στόμα και κρούει με τοὺς γρόθους τὴ ράχη τῆς πεσμένης μπρούμιτα Κάλως. Εἶχε χάσει τὸ αἷμα της ἀφτὴ κι ἀνήμπορη γιὰ καθε ἀντίσταση, λιγοθυμισμένη κι ἀλόγικστη κείτονταν ξάπλα με τὴ ματιὰ χαλιπομένη, με τὰ χέρια σφιγμένα στὰ γόλια στήθια και τὰ πόδια ἀνοιγμένα πάνου στὴ χαλασμένη θημωνιά.

(Στᾶλλο φύλλο τελειώνει)

ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΝΘΙΑΣ

ΣΥΝΝΕΦΟ

φανερός, όπως κινήσας· αυτό το Μισσιριώτικο κολοκύθι λέγεται, κατά το συνταχτικό, σχήμα ἀνεκλόουθο και μ' ένα γενικώτερο τίτλο: σολοικισμός· και τώρα στοχαστείτε πως πρέπει να βαθμολογήσουμε έναν κοτζάμ Γυμνασιάρχη, αν ο ίδιος βαθμολογεί με μηδενικό τους μαθητές του σαν κάνουν τέτοια λάθη. 'Αμ' εκείνο το ἀνέτειλες; μπᾶ, σὲ καλό σας, κ. 'Ολύμπιε! και η κακόμοιρη η γραμματικοῦλα φωνάζει πως οί κατάληξες του πρώτου ἀριστου τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς εἶναι στα ὑπόληπτα α -ας -ει(ν), ἢ μὴ τυχόν και τὸ πρότυπον ὕψος ἔχει δική του γραμματική, κ. Γυμνασιάρχῃ; να μᾶς συμπαθάτε τότε, ἀλλιῶς ὅμως αὐτὸ τὸ λαθάκι σας λέγεται βαρβαρισμός. κείμ. στ. 198. τὸν δ' αὖ ξύναμιον τοῦδε, Πολυνεῖκην λέγω μετάφρ. τὸν δὲ ἀδελφὸν τὸν Πολυνεῖκην λέγω ὁμαίμονα.

'Ο Σοφοκλῆς λέγει τοῦδε δηλαδὴ τοῦ 'Επιοκλῆ πού γι' αὐτὸν μιλοῦσε παραπάνω ὁ Κρέοντας, ὅμως ὁ κ. 'Ολύμπιος θαρρεῖ φαίνεται περιττὸ νὰ μᾶς πᾶί τίνος ἀδερφῶ- ἴσως νὰ μὴν εἶναι και τόσο σοβαρὰ τὰ πράματα ὥστε νὰ πολυσκοτιζόμεσαστε.

κείμ. στ. 421. μύσαντες δ' εἶχαμεν θεῖαν νόσον. μετάφραση. Καὶ τὸ κακὸν ἡμεῖς νὰ ὑποφέρωμεν ἐκλείσαμεν τὰ μάτια κ' ἐκαθήμεθα.

Τὰ λόγια τοῦ φύλλακα μεταφράζει στή μιχτὴ γλῶσσαι ὁ κ. 'Ολύμπιος· ὅπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ὅπως εἶναι γραμ- μένοι δὲ βγαίνει νόημα· λείπει ἢ διὰ (διὰ νὰ ὑποφέ- ρωμεν).

κείμ. στ. 434. τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἠλέγγωμεν πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο. μετάφραση. Πρωτῶ ὁ ἕνας κ' ἄλλος ποῖος ἔθαψε τὴν πρώτη ποῖος τὴν ὕστερη φορὰ αὐτόν, κανὲν ἐκείνη δὲν ἀρνήθηκε σ' ἡμᾶς!

εὐτυχῶς θαυμαστικὸ φρόντισε νὰ βάλει μονάχος του· τώρα ποῖον πρωταῖο ὁ ἕνας κ' ἄλλος θὰ τὸ μάθουμε στή δεύ- τερη παρουσία.

κείμ. στ. 454 ... ὥστ' ἄγραπτα κάσφαλή θεῶν κτλ. μετάφραση. ὥστε οὐ θνητὸς τὴν δύναμιν νὰ ἔχῃς τὰ ἀκίνητα τῶν οὐρανίων νόμιμα νὰ παραβῆς Θεῶν και τοὺς ἀγράφους νόμους.

Βέβαια τὸ ἀνακάτεμα τῶν λέξεων σ' αὐτὸ τὸ μέρος δὲν εἶναι ἀπ' τὰ χειρότερα πού βρίσκονται στή μετάφραση πού κάθε φορὰ μᾶς θυμίζουσι τὰ Κορακιστικὰ τοῦ μακαρίτη Νερουλοῦ

ἐφάνης ἤρωσ εἰς τῶν Γραι— μεγάλος—κῶν τὸ γένος.

κείμ. στ. 808—9 νείατον δὲ φέγγος λείσσοσαν ἀελίου. μετάφραση, και τὸ ὕστατον φέγγος τοῦ ἡλίου προσκλέπουσαν.

'Ο Σοφοκλῆς θέλει νὰ πᾶί πως γιὰ τελευταία φορὰ· δηλαδὴ τὸ νέατον ἐπιρρηματικὰ· ὅπως ὅμως τῆχει ὁ κ Γυμνασιάρχῃς, πᾶει νὰ πᾶί τὸ ὕστερον φῶς, δηλαδὴ τὴ δύση τοῦ ἡλίου, προσδιδέπουσαν. Θὰ μεταφράζε σωστὰ κατὰ τὸν ἴδιον, ἂν ὕστερα ἀπ' τὸ ὕστατον ἔθετε κόμμα και πρὶν ἀπ' τὸ φέγγος τὸ ἄστρο τὸ· δηλαδὴ ἔτσι: και τὸ ὕστατον, τὸ φέγγος τοῦ ἡλίου προσδιδέπουσαν.

μὰ ἡ συγγραφικὴ δεινότης πού πολυσκοτιζεταί γιὰ τί- τοιες φιλοδοουλιές.

Και στα τελευταία πᾶ ξαναδίνοντας φῶρα στὸν ἐνθου- σιασμό του ὁ κ. Γυμνασιάρχῃς μεταφράζει τὸ «γῆρα τὸ φρονεῖν ἐδιδάξεν» (λέξεις 4) στό: και διδάσκουσιν ἴσαν ὄψέ, τῆς φρονήσεως πόση ἢ ἀξία και ἡ δύναμις εἶναι. (λέξεις 13).

ἀκόμη ἕνα γράδο ἐνθουσιασμοῦ δηλαδὴ, και ντροπιάζαμε τις Πινδαρικές λέξεις τοῦ Σταματικίου τοῦ Βάλβου πού με- τεγλώττισε τό:

«ἄδωρ μεν ἀριστον» (λέξεις 3) με τό: τὸ ὕδωρ μὲν τὸ ἀριστον ὑπάρχει τῶν στοιχείων πρὸς τὸν συνήθη βίον (λέξεις 12).

Τέτοια εἶναι ἀπάνου κάτω τὰ σόλοικα και βάρβαρα χά- λια τοῦ προτύπου ὕψους, ὕστερα ἀπὸ τόσα μπαχλιθά- νικα προσόντα τοῦ κ. Γυμνασιάρχῃς, και δὲ μπορούσαν ποτὲ νὰ γίνουσι καλύτερα, γιὰ τὴ μοναδικὴ χάρη κ' ἀρετὴ τοῦ βρώμικου αὐτοῦ ψοφιοῦ, πού τὸ λένε καθα- ρεύουσα, εἶναι πού δὲ μπορεί κανεὶς νὰ τὴ μάθει και νὰ τὴ γράψῃ σωστῇ, γιὰ τὴ εἶναι γλῶσσα ψεύτικη, και γιὰ τὴ δὲν τὴν αἰστανόμεσαστε κ' ἄς εἰμασσε και Γυμνασιάρχῃδες.

Μὲ τὸ συμπάθειο

ΕΝΑΣ ΚΟΡΑΚΑΣ

"Ασπρα οὐνεφα κυλοῦνε μέσ' σὸ διάφαν' οὐρανό, σὸ φεγγάρι μπρὸς περνοῦνε και φαγγαρίζουσι σὸ κενό.

"Ολα, τρέχοντας διαβαίνουν σὸ ἀνέμον τὸ φτερό· μιὰ ξαπλώνουσι και μακραίνουσι, παίρουν σχῆμα φοβερό,

και μιὰ σιζίζονται, σκορπίζουσι σὲ χιλιάδες χωριστά, π' ἀγγελούδια σὲ θυμίζουσι Ραφαήλ, ζουγραφιστά!

Και γοργὰ μακριὰ κυλοῦνε, δὲν τὰ φτάνει πᾶ ματιά! Πᾶν' ἄλλου νὰ διαλυθοῦνε σὲ νεροῦ σιλαματιά!..

Πόσα ὄνειρα γυρίζουσι στῆς ζωῆς τὸν οὐρανό! κ' οἱ ἐλπίδες τὰ φωτίζουσι σὰ φεγγάρι φατεινὸ!

Πόσα ὄνειρά μου εἶδα νὰ σκορπίουσι ὅπως σείς, κ' ὅμως φέγγαν στῆν ἀχιτίδα μιᾶς ἐλπίδας μου χρυσοῆς!

Σὰν και σᾶς τὰ εἰδωλά μου, με τοῦ χρόνου τὴ φορὰ κουρελιάσαν στῆν καρδιά μου, ... βγήκαν δάκρυ' ἀρμυρά!...

Χάλκη, Ἀδγουστος 1904. ΤΑΝΤΑΛΟΣ

Ο ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΙ... (GRÉGOIRE S' AMUSE)

"Ο «Θαυμάσιος Ζακυνθινός» κ. Γρηγ. Ξενοπού- λος δημοσιεύει σὸ τελευταῖο φυλλάδιο τῶν «Πανα- θηναίων» τὰκόλουθα διασκεδαστικώτατα:

... «Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ταγκοπούλου ἀπὸ σελίδας 78, περιέχει—ἀρχίζω ἀπὸ τὸ τέλος— ἐν ἀρκετὰ ὥραιον και πολὺ πρωτότυπον διήγημα, «Τάφος σὸ γιάλα», ἐν ἄλλο διήγημα τρυφερὸν ἀλλ' ἀδυνατώτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον, «Χρυσανγῆ», και ἕνα δράμα τρίπρακτον μετὰ προλόγου, «Ζωντανὸ και Πεθαμμένοι», ἀδυνατώτερον ἀπ' ὅλα.

Τὸ δράμα αὐτὸ ἔχει θέσιν, δηλαδὴ ὑποστηρίζει μιαν ἰδέαν. Μάλιστα· ἡ ἰδέα του μᾶς εὐρίσκει ἐντελῶς συμ- φώνους και δὲν ἤμποροῦμεν παρὰ νὰ σφιζόμεν τὸ χέρι τοῦ κ. Ταγκοπούλου ὡς ὀπαδοὶ και θιασῶται. Καὶ ποῖος εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναπαυθῶμεν εἰς τὰ ἐρεῖπια τοῦ Παρθενῶνος τῶν Προγόνων, ὡς πεθαμμένοι, και ὄχι νὰ προετοιμάσωμεν, ὡς ζωντανοί, θεμέλια διὰ τοὺς ἀπογόνους, πού θὰ κτίσουσι ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὸν ἰδικὸν των, τὸν νέον Παρθενῶνα; Σὲ τέτοιες περιστάσεις, οἱ θαυμάσιοι Ζακυνθινοὶ λέγουσι: «'Εχεις δίκιο και κτυπήσου».

"Οποῖος ὅμως εἶπεν εἰς τὸν κ. Ταγκοπούλου ὅτι τὸ δράμα του εἶναι «ἔργον δημιουργικόν» τὸν ἐγέλασε. Εἰμπο- ρεῖ νὰ πειθοῦνεται εἰς τὸν νοῦν, εἰμπορεῖ νὰ εἶναι γραμ- μένον εἰς μιαν γλῶσσαν πού εὐφραίνει τώρα—ὕστερα μιαν τάξιν γλωσσομανῶν και τοὺς κάμνει νὰ βλέπουσι δημιουρ- γίας και μέσα εἰς τὸ χάος, ἀλλὰ τὴν αἰσθησιν, τὴν καρ- διά τὴν ἀφίνει ἀνέγγικτην. Καμμία, ἢ ἐλαχίστη συγκί- νησις, πρὸς ἐρχομένη ἀπὸ τὴν τέχνην τοῦ δραματικοῦ. Μο- λονότι ὁ κ. Ταγκοπούλος μᾶς βεβαιώνει ὅτι ἔδρωσε διὰ νὰ

πλάσῃ ἀνθρώπους ζωντανούς, οἱ ἤρωες του ὄλοι εἶναι νευρὸσπαστα. (Πολὺ φυσικὰ! διὰ νὰ ἰδρῶνη κανεὶς, θὰ 'πῃ ὅτι δὲν τὸ ἔχει ἔμφυτον· και ἄμα δὲν τὸ ἔχει ἔμφυτον νὰ ζωντανεύῃ ἀνθρώπους, ἄς ἰδρῶνη ὅσον θέλει!) 'Επί- στες ὁ συγγραφεὺς μᾶς πληροφορεῖ ὅτι εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ἔργου εἰσέβαλε ἀλύπητα τὴν Τέχνην στῆν 'Αλήθεια». Τὸν βεβαιῶνω, και ἄς με πιστεύῃ, ὅτι αὐτὸ δυστυχῶς διὰ τὸν πρόλογόν του και διὰ τὸ δράμα του, δὲν τὸ ἔκαμε πούθενά. Ζωὴ τῆς Τέχνης εἶναι μόνον ἢ 'Αλήθεια, και μόνον ἢ ζωὴ τῆς Τέχνης λείπει ἀπὸ τὸ ἔργον του.

Δὲν ἠξέμω ἂν ὁ κ. Ταγκοπούλος φρονεῖ αὐτὰ πού γρά- φει, ὅτι δηλαδὴ ἐμὲ τὴν Πρόληψιν ζεῖ κανεὶς λεύτερα, και ὅτι εἰ ζωὴ κατὰ τὴν 'Αλήθεια εἶναι σκλαβιά». Οἱ καλλιτέχναι ὅμως φρονοῦσι τὰ ἐναντία: μόνον κάτου ἀπὸ τὴν 'Αλήθεια ἢ ζωὴ των και ἢ Τέχνη των εἶναι ὄρατα. 'Εως νὰ ἀναγνωρίσῃ τουλάχιστον αὐτὸ ὁ κ. Ταγκό- πουλος, ἄς ἀφίση κατὰ μέρος τὰ δράματα και ἄς παρηγο- ρηθῇ μετὰ τὸ νὰ εἶναι. ὡς δημοσιογράφος, ὁ κ. ἤρωε, ὁ ἀπό- στολος και ὁ ὑπέρμαχος τῆς 'Ιδέας. 'Η μήπως νομίζει ὅτι εἶναι μικρὸν και αὐτὸ;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΗΜ.: τοῦ «ΝΟΥΜΑΣ»: 'Εχεις δίκιο και κτυ- πήσου!

ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

ΣΤΟΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΩΝΑ ΜΑΣ

'Ο ἥλιος ἐβασιλευε κάτω πρὸς τὰφραστα πέλαγα. Ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κορμούς τοῦ ἐλαιῶνα ἐπερνοῦ- σαν ὡσάν χρυσοκίτρινη ψυχάλα οἱ στερνὲς ἀχιτῆνες. Σκίβοντας πρὸς τὴ γῆ, χαμηλώνοντας πρὸς τὰ ξερὰ χόρτα τὸ κεφάλι, ἐκοίταζα τ' ὄραμα. Μέσα ἀπὸ τὸ φανταστικὸ ἐτοῦτο δάσο, πού μόνον ψηλοὺς κορμούς ἐφάνταζε πῶς εἶχε παρᾶξενον δειτρῶνε, ἐβλεπα τὰ μακρονὰ ἀκρογιάλια και τὴν ἀτέλειωτη θάλασσα κατὰ τὴ Μπαρμπαρα. Οἱ κορμοὶ ὡσάν λαμπάδες κατὰφωτοι, και σὸ βάθος ἢ θάλασσα με μιὰ δύση χρυσοροδίνη. 'Εγεργα τώρα ἀκόμα και τὸ χόρτο ἐ- μύριζε βαθεῖα και τὸ χῶμα ἀνάσαινε. Φαίνονταν ἢ θάλασσα γαλάζια και πράσινη, κ' ἕνα πανάκι βαρ- κούλας στενὸ-στενὸ σάν φτερο γλάρου. Κ' ἐπεφταν ἤσομοι. Γιὰ τὸ δέντρα ἐχαμήλωναν, ἐσκυβαν και κείνα στῆ γῆς, κ' ἐβλεπα τὰ φύλλα τους πού ἐτρέμανε. Τὰ ψηλὰ χόρτα τώρα δὲ φάνταζαν καλάμμα, παρὰ μ' ἀγγίζαν στὰ χέρια, σάν περπατοῦσα ἀργὰ γιὰ τ' ἀκρογιάλι. Ἀπὸ τὴ μεριά ἐτοῦτη εἶδα νὰ διαβαίη ἢ ψηλῇ, ἢ ἴδια κοπέλα μετὰ τὸ χλωμὸ πρόσωπο. Τὰ μᾶναι ἐγυάλιζαν στῆς στερνὲς ἀχιτῆνες, σάν στάλες δρο- σιδᾶς πού λυῶνε στὰ πλατεῖα! κίτρινα φύλλα. Τὰ μαλ- λιά σάν φεῖδια διπλωμένα σὸ κεφάλι, πού τὸγεργνε στῆ γῆ, και τὸ κορμὶ λεύτερο και λιανό. 'Εσκυφα πάλε και τὴν εἶδα μισοφωτισμένη ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κορμούς μετὰ τις δλόστεργνες θαμπὲς ἀχιτῆνες. Καὶ βα- θεῖα ἢ θάλασσα πάντα και τ' ἀκρογιάλια. Πῶς ἐ- τούτη τὴν εἰκόνα κάπου ξανά τὴ· εἶδα περσότερο ἀπὸ ὠχροπράσινη, βαθύτερα θαμπῇ, σάν σὲ δάσο μετὰ περσμένα φύλλα κίτρινα πού ἀναναφέγγανε τις στερ- νὲς ἀχιτῆνες; Καὶ θὰ εἶταν ὁ ἥλιος στῆ δύση του, βουρκαωμένα δάκρυα τὰ οὐνεφα, γιὰ τὴ και τὰ φύλλα εἶχαν στάλες δροσιδᾶς. Κάτου τὰ νερὰ μαυρολογού- σανε, και οἱ στερνὲς εἰκόνας ἦταν μισοφώτιστες, γιὰ τὴ στερνὲς χεινοπαριάτικες ἀχιτῆνες πέφτανε στὰ φύλλα πού ἐτρέμανε. Καὶ τότες, ἢ τώρα, τὴν εἶδα μετὰ θαμπῇ ἀναλαμπῇ νὰ κρατᾶ κόνκινα λουλούδια στὰ χέρια, σάν ἀργιες ἀνεμῶνες— ἢ νὰ ἦταν κάποια ἄ- κρη ἄλικον μαντηλιῶ, γιὰ τὴ γυρίζοντας τὸ κεφάλι τὸ μισὸ κατὰ μένα και τὸ μισὸ πρὸς τὴ δύση, εἶδα πού ἐλάγκυψε μιὰ κύνκινη γραμμὴ σὸ στόμα— στῆν ἀκρη ἀπὸ τὸ στόμα. Κι' ἀκουσα ἕναν ἠχὸ σάν τοάκισμα καλαμιδᾶς. Μοῦ φάνη ὕστερα πῶς ἀναστέναζε, ἢ πῶς

τά φύλλα επέφταν. Και κοιμάζοντάς με στερνή βολά
εξαμογέλασε, κ' έφυγε γλήγορα κατά τον κυπαρισ-
σώνα—τόν κυπαρισσώνα μας.

Καρδαμύλη.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΚΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ

Στὸ θάνατο τῆς Λαύρας

ΣΟΝΕΤΤΟ XLIII.

Τ' ἀηδόνι ποῦ τὸν πόνο του μὲ τόση γλύκα χύνει
Γιὰ τ' ἀμοιβ' ἀηδονάκια του ἢ γιὰ γλυκὸ του ταίρι,
'Απὸ γλυκάδα γιόμισε τὰ δάση καὶ τ' ἀέρι
Μὲ τέτοιον ἦχο ἀρμονικὸ καὶ πάθος ὅπ' ἀρίσει.

Κι' ὅλη τῆ νύχτα φαίνεται πῶς μένα συντροφεύει
Καὶ τῆ σκληρῆ τῆ μοῖρα μου κάθε ὥρα ποῦ θυμίζει
Π' ἄλλος δὲ φταίει νὰ τοῦ κλαυτῶ σ' ὅ,τι μὲ βασανίζει
Σὰ λόγια πῶς στὶς θεὸς Χάρος δὲ βασιλεύει.

'Ὅτι πῶς γελιέται εὐκολὰ ὁποιος πολὺ πιστεύει
Τὰ δύο μου φῶτα πιδ λαμπρὰ κι' ἀπὸ τοῦ ἡλιοῦ τὸ
[χρῶμα,
Ποῖος ποτ' ἐσκέφτε, πῶς θὰ ἰδῆ νὰ γίνουν μαῦρο χῶμα.

Μὲ τώρα ξέρω ποῦ ἡ σκληρῆ μοῖρα ποῦ μὲ παιδεύει
Θέλει νὰ μάθω κλαίοντας, ζῶντας ζωὴ θανάτου,
Πῶς κάθε πρᾶμ' ἀγαπητὸ λίγο βασταίει δῶ κάτου.

Θ. ΜΑΚΡΗΣ

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πόλη 6 τοῦ Μάη 1905

'Αγαπητέ μου φίλε,

Πολὺ μοῦ κακοφάνηκε ὁ ἀκριτὸς σου λόγος γιὰ
κεῖνα, μὲ τὰ ὅποια τελείωνα καὶ τὶς δύο προηγού-
μενες ἐπιστολές μου. Δὲν φτάνει ποῦ δὲν τὰ παρα-
δέχσαι, μὰς βρίζεις κιάλας. Γιατί βριστά είναι νὰ
μὴν ἀναγνωρίζης τὴν Πόλη μας «ἐστία φώτων καὶ
κέντρο γλωσσολογικὸ καὶ παιδαγωγικὸ πρώτης τά-
ξεως». Βριστά είναι νὰ κοροιδεύης καὶ τὸ κύρος τῆς
γνώμης τοῦ «Ταχυδρόμου», ποῦ εἶπε ὅτι ἐμεῖς «υ-
γιέστερον» ἀπὸ σὰς καὶ κρίνουμε καὶ αἰσθανόμεσθε.
Κι' ὅσο γιὰ τὸ πρῶτο θὰ καταλάβεις μόνος, μὲ τὸν
καιρὸ, πόσο πλανήθηκες. Μὰ γιὰ τὸ δεύτερο δὲν
ξέρω τί νὰ κάμω. Μὲ τί μούτρα νὰ παρουσιαστώ
στὸν συντάκτη τοῦ φύλλου μας καὶ νὰ τοῦ ζητήσω
συγχώρεση! Μὲ τί μούτρα νὰ ξαναπάρω ἀπὸ αὐτὸ
ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ πολεμῶ ἀνθρώπους ποῦ ἀστό-
χαστα μιλοῦνε!

'Ὅστοςκοπὸν ἔχοντας νὰ σὲ φωτίσω κι' ὄχι νὰ
πάψω τῆ συζήτηση,—πρᾶμα ποῦ θάκαμνα χωρὶς
ἄλλο, ὕστερ' ἀπὸ τέτια προσβολή, ἂν δὲν εἴσουν
φίλος μου—ἄς ἐξετάσουμε τετραγωνικὰ τὴν ὑπόθεση.

Ἡ γνώμη, λές, τοῦ «Ταχυδρόμου» εἶναι «σκου-
ριασμένη». Ἔστω. Μ' αὐτὸ θέλεις νὰ μὰς πείσης
ὅτι ἡ δική σου εἶναι ἡ σωστή; Ἄς διοῦμε. — Πότε
μιὰ γνώμη ἔχει κύρος;

— Ὅταν κείνος ποῦ τὴν ἐκφέρει ἔχει πεῖ κι' ἄλ-
λες ἀναμφισβήτητες ἀλήθειες, ὅταν ἡ κριτικὴ του
ὀξύτητα εἶναι παναγνωρισμένη, ὅταν, σὰν τύχει μάλ-
ιστα νάναί ἐφημερίδα, ἄγει καὶ φέρει τὸ δημόσιο
ἢ, καλύτερα, χτίζει καὶ γκαρεμνῆ τῆ δημοσίου λεγο-
μένη γνώμη.

'Ἐ λοιπόν! Ὅλα αὐτὰ φωνάζουν ἀπὸ τὴν πρώτη

ὡς τὴν τελευταία στήλη τοῦ «Ταχυδρόμου», τὸν
ὅποιο τόσο θριαμβευτικὰ καταδικάζεις.

Σκουριασμένη λοιπὸν δὲν εἶναι ἡ γνώμη, ὅτι
ἐμεῖς εἴμαστε ἰκανώτεροι ἀπὸ σὰς νὰ κρίνουμε, γιατί
σκουριασμένα δὲν εἶναι π. χ. κι' ὅσα σοφὰ ἔγραψε
τότετες μὲ τὸ ἀγλωσσικὸ ζήτημα τοῦ Φωτιάδη σὰς.
Σκουριασμένα εἶναι, ὄχι! σὰν μὰς βροντοφωνάει πῶς
τῆ γλώσσα σὰς τῆ συνθηματικὴ ὁ λαὸς δὲν τὴν δια-
βάζει. Κι' ἂν τὴν διαβάσῃ πάλι δὲν θὰ τὴν νοιώσῃ.
Θὰ νοιώσῃ ἴσως «τὶς λέξεις μὰ ὄχι καὶ τὶς ιδέες».
Καὶ φυσικὰ. Ποῦ ἀκούστηκε λαὸς νὰ νοιώθῃ διὰ
μὴς καὶ λέξη καὶ ἰδέα; Μήγαρις τὰ δύο αὐτὰ εἶναι
ἀδιαχώριστα;

Καὶ τὸ παρακάτω: «τὴν γλώσσα σ' ὅλους τοὺς
»πολιτισμένους λαοὺς, ἀντίθετα μὲ τὴν γνώμη το-
»κ. ἱατροῦ, ἐμόρφωσαν οἱ συγγραφεῖς». «Καὶ ὑπάρῃ
»χει ἔθνος τὸ ὅποιο μὲ τὴν ἀποκρουστικότητα τοῦ χυ-
»δαίου ιδιώματος ἐπεδίωξε τὴν μόρφωση τῆς γλώ-
»σης του»;

Καὶ τὸ ἄλλο: «Ὁ φίλος ἱατρός λέγει ὅτι ἡ
»δημιώδης ὁμιλεῖται, καὶ αὐτὴ καὶ μόνη εἶναι ἡ
»γλώσσα μας. Καὶ λοιπὸν; αὐτὴν πρέπει νὰ γρά-
»φουμε.—μ' αὐτὴν νὰ συγγράφουμε.—αὐτὴ πρέπει
»νάναί ἡ γλώσσα τοῦ βήματος, ἡ γλώσσα τοῦ ἔμ-
»βανος, ἡ γλώσσα τῆς ἐκκλησίας. Τὰ ἀστρονομικὰ
»ἔργα, τὰ ἱατρικὰ, τὰ νομικὰ, τὰ φιλολογικὰ, τὰ
»θεολογικὰ στὴ δημόδη. Αἱ μὰ τὰ κάρδαμα! τί-
»τιες γνώμες εἶναι ὑπερβολικὰ παράξενες. Θὰ παρα-
»καλούσαμε μάλιστα τὸ φίλο ἱατρὸ νὰ μὰς ἐπι-
»τρέψῃ νὰ ξαναποῦμε τὴ φράση του: τέτιου εἶδους
»ἀηδίες δὲν μιλοῦνται. Καὶ δὲν μιλοῦνται ἢ τους
»λάχιστο δὲν γράφονται τέτιες ἀηδίες, γιατί, ἂν
»τυχὸν ἐφαρμόζονταν, θάκαμνν τῆ γλώσσα μας τὸ
»γελοιωδέστερο προῖόν τῆς ἀνθρωπίνης διάνοιας. Γιὰ
»φραντασθῆτε τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα, ποῦ γιὰ νὰ ἐκ-
»φράσει τὶς ἀψηλές κοινωνικὰς καὶ φιλοσοφικὰς ιδέες,
»θῆπαρνε ἀπ' τὴν ἀρχαία τοὺς ὁμορφους ἐκείνους
»ἄρους, ποῦ καὶ οἱ ξένοι μὰς παίρνουν, καὶ θὰ τοὺς
»κουτσούριαζε καὶ θὰ τοὺς παραμέρφωνε γιὰ νὰ τοῦ
»βάλει πλάγι πλάγι μὲ τοὺς συχαμεροὺς τύπους τοῦ
»χυδαίου ιδιώματος».

Φίλε μου, τί τὰ θέλεις; Εἶναι ἀνάγκη νὰ σὲ πῶ
ὅτι ἀπ' τὶς 400 σελίδες τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Φω-
τιάδη οἱ πέντ' ἔξη τοῦ «Ταχυδρόμου» λάμπουν σὰν
μαργαριτάρη ἀνάμεσα στὴν ἄμμο; Καὶ ἄκου καὶ τοῦτο
ἐμπιστευτικὰ. Ὅταν ἀγόρασα τὸ βιβλίο, ἡ καλύτερα
ὅταν μέθιασαν νὰ τὰ γράσω, μετάνοισα πολὺ γιὰ
τοὺς παράδες ποῦδωκα. Μὰ ὕστερα, σὰν ἀπάντησα
τὰ ἔθρα ἐκεῖνα τῆς ἐφημερίδας μας, πῆγα καὶ
πῆρα ἄλλο ἓνα γιὰ νὰ τὸ δίνω στοὺς φίλους μου νὰ
τὸ διαβάσουν.

Βγάλε λοιπὸν τὸ καπέλλο σου μπρὸς σὲ τέτια
κριτικὴ δεινότητα. Ὁμολόγησε ταπεινὰ ὅτι οὐκ εἶ
ἄξιος τὸν ἱμάντα αὐτῆς ὑποθέσαι. Καὶ ξερίζωσε
ἀπ' τὸ νοῦ σου κάθε προκατάληψη γιὰ νᾶχης τῆ
δύναμη νὰ κρίνης ἐπιστημονικὰ τὰ πράματα καὶ
ὄχι ἀπὸ ἰδιοτροπίες τυφλοσυρτούμενος.

Λυποῦμαι πολὺ ὅτι ξόδεψα ἓνα γράμμα ὀλό-
κληρο γιὰ νὰ ἀναστηλώσω στὴ συνείδησή σου τὸ ἄ-
γαλμα, ποῦ ἐμεῖς ἐδῶ τόσον καιρὸ τώρα λατρεύουμε,
ποῦ στὰ ποδάρια του τόσο λιβάνι κάψαμε καὶ ἐξα-
κολουθοῦμε ἀδιάκοπα νὰ καίμε.

Λυποῦμαι καὶ ἓνα ἄλλο. Ὅτι τέκνο ἐσὺ τοῦ Βο-
σπόρου, μὲ τὰ καμώματά σου ἀποκηρύχνεις τὴν πα-
τριδα. Καὶ τί πατριδα! Μὰ νὰ δοξάζης τὸ Θεὸ,
ποῦ σ' ἔδωσε φίλο σὰν κ' ἐμένα. Καὶ τὸν δοξάζω κ'
ἐγὼ γιατί μὰς ἔφερε στὴ μέση μερικὸς σὰν κ' ἐμένα
γιὰ νὰ βροντήσῃ πιδ ξάστερα ἡ δική μας ἀλήθεια.

Γιὰ σου
ΔΑΜΩΝΑΣ

ΑΙΩΝΩΝ ΒΑΘΙΑ

ΜΑΝΝΑΣ ΠΟΝΟΣ

'Αγέλαστος, ἀπαστος ἰδητύος ἠδὲ ποτήτος
ἦστο πῶθω μινύθουσα βαθυζώνιοιο θυγατρός.
(*Ἔμνος πρὸς Δήμητραν).

Νὰ ἀνασάνη κάθεται ἡ Μάννα ἡ πικραμένη
σὲ μία πέτρα ἀπίνου· ἀγέλαστη κι' ἀμίλητη
μῆνες καὶ μῆνες περπατεῖ παντοτεινὰ θλιμμένη
χωρὶς νὰ βγάλ' ἀπ' τὴν καρδιά τὴ λύπη τὴν ἀκοίμητη.

Τῆς πῆραν τὴν παιδοῦλα τῆς καὶ τώρα ὀρφανεμένη
γυρνάει ὀλοῦθε γιὰ νὰ βρῆ τὴν κόρη τὴν ἀφιλήτη
μὴ ἔροντας πῶς ὁ Θεὸς ὁ φοβερός κρυμμένη
τὴν ἔχε στὰ Βασιλεία Του ὡσὰν κορὸν' ἀτίμητη.

Καὶ τώρα στὸ Καλλιχορο τοῦ κάκου οἱ θυγατέρες
τοῦ Κελεοῦ πασκίζουνε μαζί μ' ἀστεῖα χίλια
να φέρουν τὸ χαμόγειο στὰ θεϊκά τῆς χεῖλια.

'Αγέλαστ' ἀπομένουνε καὶ σὴν ὄρη ματιά τῆς
γραμμένος εἶναι ὁ καιμὸς· θυμᾶται τὶς ἡμέρες
ποῦχε καμάρι ζηλευτό, τὴν Κόρη τῆς κοντὰ τῆς
Λεμεσός.

Μ. Α. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

ΜΙΑ ΚΙ ΟΞΩ

'Αν καὶ φοβιτμένος ἀπὸ τᾶσυνήθιστα λόγια τοῦ
φίλου του, τὴν ὀλοφάνερη ἐξέψη τοῦ μυαλοῦ του,
ὁ Κώστας δὲν ἔδειχνε τὴν παραχῆ του, πρὸς ἡσυ-
χος ζαχαλοουθοῦσε νὰ τὸν ἀκούῃ ποῦ τοῦ ἔλεγε:

— Εἶναι ἡ τρίτη χρονιά ποῦ μοῦ ἔρχεται στὸ
νοῦ ὁ στοχασμὸς αὐτὸς τὴν ἴδια βραδιά. Δὲν μπορῶ
νὰ μὴν τρομάξω. Κώστα, ὅταν τὸ συλλογιζομαι.
Μὲ πιάνει σύγχυρο κ' ὕστερις ἀγριεύω. Δὲν εἶναι
ἄγριο τὸ μάτι μου; Κοίταξέ με καὶ πὲς μου στὸ
θεὸ σου, δὲν εἶναι ἄγριο;

— Τὸ μάτι σου, Παῦλο, εἶναι ἡμερο καὶ γλυκὸ,
ὅπως πάντα. Ἔλα στὰ συγκαλά σου καὶ μὴ λές
ἀνοησίες. Νομίζεις ὅτι σοῦ ἔρχεται ὁ στοχασμὸς
ἔτσι μονάχος του. Μὰ ἔχι· ἐσὺ τὸ θέλεις καὶ τὸ
στοχάζεσαι. Κι' ἂν θέλῃς νὰ σοῦ τὸ πῶ πιδ ξά-
στερα, δὲν ἔφυγε ποτὶς ἀπὸ τὸ νοῦ σου ἡ σκέψη
αὐτὴ· τῆνε στριφογυρίζεις στὸ μυαλό σου καιρὸ καὶ
καιρὸ τώρα κι' ὅταν θυμηθῆς πῶς εἶναι 20 τοῦ Ἰ-
πρίλη, φαντάζεσαι ὅτι σοῦ ἤρθεν ἄξαφνα. Δὲν
εἶν' ἔτσι;

— Δὲ μὲ καταλαβαίνεις, Κώστα· νά, πῶς νὰ
σοῦ τὸ πῶ, ἔρχεται μονάχη τῆς· ἐγὼ δὲ θυμᾶμαι
τίποτα· κάτι μοῦ σφίγγει τὸ μυαλό, πιάνεται ἡ
ἀναπνοή μου κι' ἀγριεύει τὸ μάτι μου· τὸ νοιώθω
πῶς ἀγριεύει. Καὶ τότες θέλω νά...

— Ἔλα μαζί μου, Παῦλο· πάμε ὄξω· ἄμα σὲ
φυσήσῃ τὰ γέρακι τῆς νύχτας, θὰ σοῦ περάσῃ· θὰ
ἰδῆς τὴν ἀστροφεγγιά καὶ θὰ ξεκαθαρίσῃ ὁ νοῦς σου·
ξέρεις, ἡ νύχτα ἔχει διπλὴ δύναμη· θολώνει πολλὰς
φορὲς τὸ μυαλό, μὰ διώχνει καὶ τὰ σκοτάδια του.
Στὸν ἀνοιχτὸν ἀγέρα δὲ μπορεῖ νὰ σκέφτεται κανέ-
νας τὰ ἴδια. Θὰ ἰδῆς τᾶστρα, θάκούσης κανέν' ἀη-
δονάκι νὰ τραγουδάῃ, θάντικρύσης τίποτις ἀλαρ-
γινὰ φῶτα, ποῦ μοιάζουνε σὰν ἐλπίδες. Ἐδῶ μέσα
σὲ πνίγει ἡ ζέστη, δὲν ἔχεις ἀγέρα. Πάμε ὄξω ποῦ
σοῦ λέω.

— Μὴ μοῦ μιλέξ· ἀκούω τὴ φωνή σου καὶ

θαρρῶ, πῶς ὄλο μου τὸ κορμί ἔχει αὐτιά. Νά· μπαί-
νει ἡ φωνή σου μέσα μου ἀπὸ κάθε μεριά. Γιατί μι-
λᾷς ἔτσι δυνατά; Μίλα σιγώτερα... Καὶ ξέρεις;
μὰ κι ἀρχίσω νὰ κούω ἀπ' ὄλο μου τὸ κορμί δὲν
μπορῶ νὰ κρατηθῶ. Πρέπει νὰ κάμω ὅ,τι σκέφτου-
μαι... Γιὰ πῶς τὸ κεφάλι μου νὰ ἰδῆς πῶς καίει.
Εἶναι ἡ σκέψη μου ποῦ δουλεύει αὐτοῦ μέσα. Τώρα
θὰ ἰδῆς καὶ τὸν ἴδρω νὰ τρέχῃ ποτάμι ἀπὸ πάνω
μου. Ἀρχίζω νὰ λιώνω... Πρέπει, πρέπει νὰ τε-
λιώσῃ αὐτὸ τὸ πράμα. Δὲν εἶναι ἱστορία ποῦ θὰ
κρατήσῃ πολὺ· καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ· μὰ κι ὅζω..
Γύρισε ἀπὸ κεῖ νὰ μὴ σὲ βλέπω καὶ νὰ μὴ μὲ βλέ-
πῃς... Γιατί ἦρθες ἐδῶ; Ποῖός σε φώναξε; Τῶξερ
πῶς ἀπόψε θὰ γίνῃ αὐτὸ ποῦ θέλω κ' ἦρθες νὰ
μ' ἐμποδίσῃς. Μὰ δὲ θὰ σοῦ περάσῃ· ἐμένα θὰ πε-
ράσῃ.. Νὰ φύγῃς καλῆτερα· φύγε, φύγε, θέλω νὰ
φύγῃς! θὰ βάλω τὶς φωνές. Φύγε!..

— Ἀκουσε με, Παῦλο, κι ἔφησε τὶς ἀνοησίες·
μὴν κάνῃς ἔτσι. Πᾶμε ὅζω ποῦ σοῦ λέω. Γιὰ κοι-
ταξέ με...

— Χαί! χαί! χαί! θέλεις νὰ κάνῃς τὸν ἥσυχον καὶ
τὸ μαλακό, μὰ δὲν τὸ καταφέρνεις... Μόνο, σοῦ
εἶπα, νὰ μὴ μιλᾷς ἔτσι δυνατά· χτυποῦν καμπάνες
σταυτιά μου, ὅταν φωνάζῃς σὰν τρελλός. Μὰ τί
θέλεις ἐσὺ ἀπὸ μένα; Ἐγὼ ἔχω τὸ σκοπό μου. Τί
μπαινεις ἐσὺ στὴ μέση μ' αὐτὸ τὸ σκουνοφιλιά-
ρικο πρόσωπό σου καὶ τὴν παπαδίστικη τάχα γλυ-
κοθωριά σου; Ἐρεῖς τί ἔχω ἐγὼ μέσα στὸ μυαλό
μου καὶ τί κρύβ' ἡ ψυχὴ μου; Τὸ μυστικό μου θὰ
μοῦ κλέψῃς; Εἶναι μυστικό ποῦ μῆτε τὰ χρόνια,
μῆτε δύναμη ἀνθρώπινη μπορεῖ νὰ μοῦ τὸ πάρῃ.
Τρία χρόνια τώρα τὸ κρατᾶω ἐδῶ βαθιὰ μέσα στὰ
στήθια μου. Καὶ τὰ στήθια μου δὲν πόνεσαν ἀπὸ
τὸ βάρος του. Μιὰ νύχτα μοῦ πρωτοφανερῶθηκεν
ἐκεῖ ποῦ ἦσυχον καθόμουν καὶ διχῶσα. Ἦρθεν ἔτσι
ἄξαφνα. Θρονιάστηκε μέσα μου καὶ θέρειψεν ἡ δύ-
ναμή του. Γιατί ἔχει δύναμη μεγάλη τὸ μυστικό
μου... Πῶς ἦρθεν, ἀλήθεια, χωρὶς νὰ τὸ νοιώσω!
Αὐτὸ θὰ πῆ μαστοριά!.. Ὅχι· τὸ τιποτένιο ἐκεῖνο
γέλασμα τῆς Ἄνας. Ἐπρεπε νὰ ξέρῃς πῶς μὲ γέ-
λασεν ἡ Ἄνα—τὴ θυμάσαι βέβαια—γιὰ νὰ κατα-
λάβῃς πόσο ξεθύμανε ἡ πονηριά τῆς γυναίκας. Ἀ-
κοῦς ἐκεῖ!.. Τί ψεύτικη κι κνόντη ἱστορία ἦταν ἐ-
κείνη ποῦ μοῦ ἔλεγε. Τὴ ζήλευε, λέει, τὸ φεγγάρι
καὶ δὲν τὴν ἄφηνε νὰ μοῦ τραγουδά τὴν ἀγάπη
της. Ὅταν τὴν ἔβλεπεν, ἐφριχνε καταπάνου της
μιὰν ἀχτίδα, κι αὐτὴ φεγγαριζόταν. Τῆς ἄρεσε νὰ
φορῇ πάντα ἄσπρα γιὰ νὰ φαίνεται σὰν νεράϊδα
κ' ἔτσι νὰ ξεγελάῃ ὅλα τὰ πάντα καὶ νὰ τὴν φο-
βοῦνται. Ὅζα τὴν φοβοῦσαν καὶ τὸ φεγγάρι καὶ θὰ
τὴν ἄφηνεν ἥσυχον... Μιὰ νύχτα μάζευε λουλούδια
στὸ περιβόλι. Τὴν κοίταζα ποῦ τρελλογύριζε παντοῦ
καὶ πετοῦσα ἀπὸ τὴν χαρὰ μου. Ἡ ἀγάπη μοῦ
πλημμύριζε τὰ στήθια. Κρυφάκλαιγα. Σήκωνα τὰ
μάτια κατὰ τὸν οὐρανὸ κ' ἔβλεπα νὰ τρεμολάμπῃ ἡ
ἀγάπη μου σὲ κάποιον ἀστέρι του. Λουλούδι πιὸ ὀ-
μορφο μέσα στ' ἄλλα λουλούδια ἡ Ἄνα ξέγνοιαστη
τὰ τραγοῦσε. Κάτι θὰ τῆς ἔλεγον κ' ἐκεῖνα καὶ
τραγουδοῦσε τόσο γλυκά. Κάπου-κάπου ἐρχότανε
σιμά μου· μοῦδινε νὰ μυριστῶ τὰ λουλούδια της
καὶ μὲ φιλοῦσε· μαδοῦσε μερικά καὶ τὰ σκόρπιζε
πάνου στὸ κεφάλι μου. Μεθοῦσα ἀπὸ μυρουδιά κι
ἀγάπη... Τὴν ἔβλεπα καὶ σιγὰ-σιγὰ γινότανε μπρο-
στά μου νεράϊδα, ποῦ πάσκιζε νὰ μὲ σύρῃ μαζί της
κάπου ἰσόμακρον, κάπου πέρα κεῖ ὅπου θὰ μὲ κρα-
τοῦσε βουβὸ τῆς σκλάβου. Ἐπαιρνε ἀλλιώτικη θω-
ριά. Ἀρχισα νὰ τρομάζω καὶ τῆς φώναζα νὰ κα-
θήσῃ πιά ἥσυχον, νὰ μὴν τραγᾷ λουλούδια. Ἐ-

κείνη γελοῦσε καὶ μὲ κοίταζε κατάματα, ἔτσι σὰ
νᾶθελε νὰ διαβάσῃ μέσα στὴν ψυχὴ μου· ἀκόμα πε-
ρισσότερο· σὰ νᾶθελε νὰ τραβήξῃ μὲ τὴν ματιά της
τὴν ψυχὴ μου, νὰ τὴν πάρῃ μαζί της κ' ἐγὼ δὲν
ξέρω ποῦ... Μιὰ στιγμή ἐφυγεν ἀπὸ κοντά μου πε-
ταχτή· τὴν εἶδα νὰ πλόνῃ τὰ χέρια της μὲ τᾶσπρα
πλατιά μανίκια ὡς νὰ ζητοῦσε νὰ πιᾶσῃ κάτι. Ἐ-
λεγε κάποια παράξενα λόγια ποῦ ἐγὼ δὲν τᾶνωιθα·
δὲν εἶχα τὴ δύναμη νὰ τὰ νοιώσω· τὸ μυαλό μου
γύριζε καὶ μέσα στὸ κεφάλι μου ἀκούγονταν ἀδιάκοπα
ἓνα βουητὸ ἀλλιώτικο, ὅμοιο μ' ἐκεῖνο ποῦ ἀφίνει
μακρυσμένος νερόμυλος, ὅταν δουλεύῃ. Ἡ Ἄνα
ὀλοένα μιλοῦσε τὰ παράξενα λόγια της, κ' ἐκεῖ ποῦ
νόμιζα ὅτι θάμπωσαν τὰ μάτια μου καὶ δὲν καλο-
ξάνοιγα τὰ γύρω μου, τὴν εἶδα νὰ σιμόνῃ στὴ με-
γάλη στέρνα ποῦ ἦτανε βαθιὰ καὶ γιομάτη νερό.
Ἀνέθηκε στὸ χαμηλὸ πεζούλι της καὶ στάθηκε στὴν
ἄκρη του. Δὲν ξέρω πῶς μοῦ ἦρθε κ' ἔβαλα δυνατὲς
φωνές: «Μή! μή! μή!» Ἡ Ἄνα ἄπλωνε τὰ χέρια
της τᾶσπροντυμένα καὶ κοίταζε μέσα στὴ στέρνα·
ἐγὼ πάντα φώναζα· σὲ λίγες στιγμὲς τὴν ἄκουσα
νὰ φωνάζῃ κι αὐτή: — «Ἄ! νά! νά! ἐδῶ μέσα εἶναι·
μὲ κράζει· στάσου, στάσου, μὴ φύγῃς κ' ἐρχομαι!»
Καὶ μ' ἓνα ἀνάλαφρο γύρισμα τοῦ κορμιοῦ της ἔ-
πεσε μέσα στὴ στέρνα. Ἐμεινα βουβός κι ἀκίνητος.
Ἐκᾶνα νὰ τρέξω πρὸς τὰ κεῖ, μὰ κάποιος τρόμος
ἀξήγητος μὲ κρατοῦσε καὶ δὲ μᾶφηνε νὰ κάμω
βῆμα... Δὲν ξέρω σὲ πόσες ὥρες ἦρθαν καὶ μὲ βρή-
καν ξαπλωμένο χάμου, σὰ νεκρόν· ὅταν ἔνοιξα τὰ
μάτια μου εἶδα ὅτι ἦμουν ἀπάνου στὸ κρεβάτι μου
κ' ἓνας σοβαρὸς κύριος, κοιτάζοντάς με κατάματα,
μοῦ εἶπε μὲ βαθιὰ φωνή: — «Τὴν ἐπιζῆς· γιατί;»
Τὸν κοίταξα κ' ἐγὼ, μὰ ἦσυχον καὶ μὲ κρῖο μάτι.
Τοῦ εἶπα: — «Γύρισε; τὴν ψεύτρα· μοῦ ἔλεγε πῶς
ἐφυγε γιὰ πάντα». Ἐφεραν ὅλοι τὰ μάτια τους κα-
ταπάνου μου περίεργα καὶ μὲ βλέπανε σὰν χαζοί...

— Καλὰ, καλὰ, Παῦλο, τὰ ξέρω ἡμῶνα κ'
ἐγὼ κεῖ πέρα· δὲ θυμάσαι; δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μοῦ
τὰ ξαναπῆς. Πᾶμε ὅζω τώρα.

— Δὲν ξέρεις τίποτα· ποῦ τὰ ξέρεις ἐσὺ; Ἀ-
κουσες τί μοῦ εἶπεν ἡ Ἄνα μυστικὰ μὲς ἀπὸ τὰ
λουλούδια της, ὅταν τὴν ἄλλη βραδιὰ ξανακατέβηκα
στὸ περιβόλι; Τί; ξέρεις ἐσὺ τὸ μυστικό μου; Λὲς
φέματα. Κανένας, κανένας δὲν τᾶμαθεν ὡς τὰ τώρα·
μὰ θὰ σοῦ τὸ πῶ γιὰ νὰ μ' ἀφήσῃς ἥσυχον, νὰ φύ-
γῃς καὶ νὰ μὴ μὲ βασανίζῃς μ' αὐτὸ τὸ ψεύτικο
γέλιο σου καὶ τὴ λύπησή σου. Ἡ Ἄνα ἦτανε μιὰ
ψεύτρα· τὸ φανέρωσε μονάχη της. Ἐπεσε, λέει, στὴ
στέρνα γιατί τὴν καλοῦσε τὸ φεγγάρι καὶ δὲν μπό-
ρεσε νὰ ξεφύγῃ τὴ δύναμή του. Δὲν τὴν πίστευα.
Ἐγὼ ξέρω πῶς πῆγε νὰ βρῇ ἓναν ἀσπροντυμένον κα-
βαλάρη, ποῦ περνοῦσε κείθε κείνη τὴν ὥρα. Ναι·
τὸν εἶδα ἐγὼ· τὸν εἶχα ξαναἰδεῖ καὶ τὸν εἶχ' ἀκού-
σει νὰ τῆς γλυκοτραγουδά. Τὴν ἐκράζε νὰ τὴν
πάρῃ μαζί του καὶ νὰ τὴν κάμῃ ταῖρι του· ἦταν
τρανὸ ἀρχοντόπουλο σὲ κάποια χώρα μακρινή. Κ' ἐ-
κείνη τὸν ἄκουσε καὶ τὸν ἀκολούθησε. Πῆγε μ' ἓνα
ξένο καὶ μ' ἔφησεν ἐμένα ποῦ τόσο τὴν ἀγαποῦσα.
Ντυνότανε σᾶσπρα, γιατί φοροῦσε κ' ἐκεῖνος ἄσπρα.
Τὴν ψεύτρα· μὲ τί τρόπο ἤθελε νὰ μὲ γελάσῃ ἀ-
κόμα... Λίγες μέρες ὕστερς ἀπὸ τὴν νύχτα ποῦ μοῦ
ἐφυγεν, ἐκεῖ ποῦ καθόμουν μιὰ βραδιὰ καὶ διὰ-
βαζα, ἦρθε τὸ μυστικό μου καὶ ριζώθηκε μέσα μου.
Καὶ μοῦπε, πῶς ἂν θέλω νὰ ξαναβρῶ τὴν Ἄνα
πρέπει νὰ κυνηγήσω τὸν ἄσπρο καβαλάρη καὶ νὰ
τοῦ τὴν πάρω. Ἀρχισε νὰ μάποθυμάη, λέει, ἡ
Ἄνα καὶ λυπᾶται ποῦ μοῦ ἐφυγε. Μὲ θέλει κοντά
της. Ἐκεῖνος τὴν τυραγνᾷ καὶ τὴν ἔκαμε νὰ

χάνῃ τὴν ὀμορφιά της. Τάκουσ τὸ λοιπόν; Πρέπει
νὰ κυνηγήσω τὸν ἄσπρο καβαλάρη, νὰ τὸν βρῶ καὶ
θὰ τότε σκοτώσω... Νά, μιὰ κι ὅζω· ξέρω γὼ πῶς
θὰ τότε χτυπήσω. Γι' αὐτὸ σοῦ λέω νὰ μὴ φωνάζῃς
καὶ μὲ ταραζῆς· νὰ φύγῃς καλῆτερα· φύγε! Δὲ
θέλω νὰ εἶναι κανένας μπροστά... Ἄ, τὴν ψεύτρα!..
μὰ ποζητάει τώρα!.. Ὅζα τῶ τὴν πάρω σοῦ λέω
ἔτσι γιὰ νὰ δείξω ποιὸς εἶμαι. Ὅζα τότε σκοτώ-
σω... Ὅζα τότε βρῶ ὅσο μακριὰ κι ἂν εἶναι· ξέρω
γὼ τὸ δρόμο. Μονάχα ἐσὺ νὰ φύγῃς καὶ νὰ μὴ μ' ἐμ-
ποδίζῃς. Φύγε! θὰ βάλω τὶς φωνές. Εἶσαι τρελλός
ποῦ δὲ μᾶφηνεις νὰ ξαναβρῶ γιὰ πάντα τὴν κλεμένη
μου ἀγάπη... μὲ μιὰ κι ὅζω.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΕΤΑΣ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ

17.

Ὁ κόσμος μὲ κατηγορεῖ
κι ὄλοι στὴ γειτονιά σου
λένε πῶς εἶν' τὸ μάτι μου
μονάχα στὰ ψιλὰ σου.

Ἐγὼ λεφτὰ δὲν προσκυνῶ,
μόνε τὴν ὀμορφιά σου,
κι ἂν τύχῃ νάχῃς τίποτα,
τὰ πίνω στὴν ἐγγιὰ σου!

Ὁ κόσμος μὲ κατηγορεῖ,
μὰ σὺ κάν' τὴ δουλειά σου
κ' ἐτοίμασε τὴν προῖκά σου,
νὰρθῶ στὴν ἀγκαλιά σου.

18.

Τὸ ξέρω ποδοῖα φρόνιμη·
μοῦ ἔπε κ' ἡ νεβ' σου,
πῶς πόρτα καὶ παράθυρο
δὲ γνώρισες ποτέ σου...

Λοιπὸν τὸ βράδι, σούρουπα,
μὲς στὸ σιενὸ σοκάκι
θὰ γλυκοπεριμένω σε
γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ λιγάκι.

ΚΑΤ'Ν

Ο, ΤΙ ΒΕΛΕΤΕ

Ἀπὸ ἓνα περιοδικὸ «Ἄτλας» μαθαίνουμε πῶς ἡ «Ἀ-
πάλευτη ζωὴ» τοῦ Παλαμά δὲν ἀξίζει παντᾶρα καὶ πῶς
ποίησι ἄψηλη ἔχουν μόνο τὰ «Ἐξωτικά» τοῦ
Πολέμη.

— Ἀπὸ τὸ ἴδιο περιοδικὸ μαθαίνουμε καὶ πῶς ὁ κ.
Σημιριώτης, ὅχι ὁ Ἄγγελος, μεταφράζει τὴν «Ὀδύσειαν»
κι ὁ κ. Ραῖσης τὴν «Ἰλιάδα».

— Ἐνα μονάχ' δὲ μαθαίνουμε, ἂν κι αὐτὸ τὸ περιο-
δικὸ τὸ διευτύνει ὁ κ. Κίμωνας Μιχαηλίδης, γιατί ἔπρ-
ε νὰ γίνεταί κι αὐτό.

— Ὁ κ. Φιλίας Λεμπὴ ἀρχίνησε νὰ δημοσιεύει στὸ
«Mercure de France» σειρά κριτικὰ ἄρθρα γιὰ τὴ νεοε-
λληνικὴ φιλολογία μὲ τὸ ψευτόνομα «D. Asteriotis».

— Στὸ τελευταῖο φυλλάδιο τοῦ Mercure δημοσιεύει
τὸ πρῶτο ἄρθρο του γιὰ τὰ «ΓΡΑΜΜΑΤΑ» τοῦ κ. Πα-
λαμά.

— Τὸ ἄρθρο αὐτό, καθὼς καὶ τᾶλλα τῆς σειράς, θὰ τὰ
δημοσιεύουμε στὸ «Νουμᾶ».

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Φίλε «Νουμά»,

Δέν ξέρω αν είσαι θρησκόληπτος. Αν είσαι, για τὸ Θεὸ φυλάξου καὶ μὴ διαβάσῃς τὰ θρησκευτικὰ ἀναγνώσματα ποὺ δημοσιεύουν καὶ θὰ δημοσιεύουν μερικὲς φημερίδες, γιατί θὰ κολαστῆς, εὐλογημένη μου, εἴτε ἐπειδὴ θὰ θυμώσῃς παρὰ πολὺ, εἴτε ἐπειδὴ θὰ νοιώσῃς μέσα σου κάτι σὰν πειρασμὸ νὰ σκεφτῆς τὸ πονηρὸ, καὶ μόνον, γιὰ πολλοὺς ἀγίους. Αν δὲν είσαι θρησκόληπτος, διάβασε τότες τὰ ἀναγνώσματα αὐτὰ γιὰ νὰ δῆς τί δηλητήριο χύνεται μέσα στὴν καρδιά, στὴν ψυχὴ καὶ στὴν ἠθικὴ τοῦ κακόμοιρου τοῦ κοσμάκη. Δέν ξέρω ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ νεόβγαλτοὶ ἀγιογράφοι, ποὺ τύφλα νῆχῃ μπροστά τους ὁ Συναξαριστῆς ἢ καλῆτερα ὁ Βοικκάκιος, ξέρω ὅμως ὅτι τὰ ἀναγνώσματα τούτα τὰ βάνουν οἱ ἐφημερίδες γιὰ νὰ τραβοῦν τὴν πεντάρα τοῦ ἀπλοικοῦ κοσμάκη, καὶ χωρὶς νὰ βλέπουν τὸ κακὸ ποὺ γεννοῦνε. Γιατὶ τὰ ἀγιοτικὰ αὐτὰ μυθιστορήματα δυὸ ἀποτελέσματα ἔχουν· ἢ δείχνουνε στοὺς φανατικούς τὴ θρησκεία μὲ τρόπο ποὺ τοὺς κάνει νὰνακατόνουν μέσα στὸ μυαλό τους σὰ σαλάτα τὸ φανατισμὸ καὶ τὴν ἀληθινὴ πίστη καὶ νὰ μὴ μποροῦνε νὰ ξεχωρίσουν τὴ σωστὴ ἰδέα τῆς θρησκείας, ἢ— καὶ αὐτὸ γίνεται περισσότερο— τοὺς κάνουνε νὰ χάνουν ὅ,τι λείψανο θρησκευτικῆς πίστεως ἔμενε μέσα τους. Γιατὶ ἐκείνους τοὺς ἀγίους ποὺ ἴσαμε σήμερα τοὺς θαρροῦμε, ἔστω κι ἀμφίβουλα, σὰν κάτι ποὺ ἡ ζωὴ τους τοὺς δίδαχνε τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν καλοσύνη, τῶρα τοὺς παρουσιάζουνε σὰν ἱπποτικούς ἥρωες τοῦ μεσαιῶνα ἢ σὰν ἀνθρώπους ποὺ τὴν ἀγιοσύνη τήνε κέρδισαν μὲ κάθε ἄλλο παρὰ μὲ τὴν ἀγνότητα. Καὶ τὰ γράφουν τὰ ἀναγνώσματα αὐτὰ τόσο σχηλά, ποὺ κάθε ἄμορφη πράξη τῶν ἀγίων παίρνει ὄψη γεροντοκοριταίστικης αἰσθηματολογίας. Χύνεται μπόλικο τῶρα τὸ δηλητήριο τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀθρησκείας στὸ λαόν. Ἴσως νὰ φαίνομαι ὑπερβολικός. Μὰ ἄς καλοξεταστῇ τὸ πρᾶγμα καὶ τότε θὰ παραδεχτῇ καθένας, ὅτι ὅταν ἡ θρησκεία ἀρχίζῃ νὰ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν ἀψηφονόητο θρόνο της, ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ ἰδανικοῦ, γίνεται κουρέλι ποὺ καθένας ἀφοδὰ τὸ τσαλαπατάει. Οἱ φημερίδες βέβαια δὲ θάκούσουν τὰ λόγια μου τούτα γιὰ νὰ πάψουνε νὰ τυπώνουν τέτλια κακογέννητα καὶ ἐπικίνδυνα ἀναγνώσματα. Μὰ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχει χρέος νὰ μπῆ στὴ μέση καὶ νὰ κάμῃ ἕνα εἶδος λογοκρισίας, ἀπαγορεύοντας νὰ ξαναδημοσιεύτουνε ἀγιοτικὰ μυθιστορήματα, γραφόμενα ἀπὸ τὸν κάθε ρεπορταζάκο. Ἐδῶ τήνε θέλω νὰ δείξῃ τὴ φροντίδα της γιὰ τὴν πίστη μας καὶ τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ, κι ὄχι μὲ τὸ νὰ κυνηγᾷ τὸ μεταφρασμένο Βαγγέλιο, ποὺ μόνον μάτια ἀνοίγει καὶ δὲ στρεβλώνει ψυχές, μυαλά καὶ κρίση, ὅπως αὐτὰ τὰ Βοικκάκιστικα συναξάρια.

Μὲ ἀγάπη

Ἐνας ἀληθινὸς Χριστιανὸς

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

τὸ ἕνα, κ' ἕνα φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ, πουλιούντα στὰ γραφεῖα μας τὰκόλουθα βιβλία:

Τοῦ Ψυχάρου «Ταξίδι» καὶ «Ὀνειρο τοῦ Γιαννίρη».

Τοῦ Πάλλη «Ἡλιος καὶ φεγγάρι».

Τοῦ Φωτιάδη Τὸ «Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννηση».

Τοῦ Ἐδ-ταλιῶτη «Ἱστορία τῆς Ρωμοσύνης καὶ «Μαζώχτρα, Βρουκόλακας κλπ.»

Τοῦ Φιλίντα Γραμματικὴ τῆς Ρωμείκης γλώσσας (μὲρ. Α').

Τοῦ Λόγγου «Ἀάφνης καὶ Χλόη» (χαρτοδεμένο) μεταφρ. Ἡλ. Βουτιερῆδη.

Τοῦ Σοφοκλῆ Αἴας. Μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη

Τοῦ Χ. Ἀντρέαδη «Ὁ Μέγ' Ἀλέξανδρος».

Τοῦ Κ. Παδαγιάννη «Μοσκίες» (Δηγήματα 50 λεπτά).

Ἡ ΙΛΙΑΔΑ, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξ. Πάλλη δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 στὸ ἐξωτερικὸ.

Ὁ σὶρ Βίλλιαμ Πικαντίλλου πιάνει ἕνα ἀμάξι νὰ πάῃ στὸ λιμάνι γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸ καινούργιο κότερὸ του. Μπαίνει σ' αὐτὸ καὶ τραβηγμένος ἀπὸ τὴν ἄμορφη τοῦ ταξιδιοῦ ἀρμενίζει κι ὀλο ἀρμενίζει καὶ λησμονεῖ τὰμάξι. Ὁ ἀμάξις περιμένει. Οἱ ὄρες περνοῦν, ἔρχεται ἡ νύχτα, φεύγει κι αὐτὴ, κ' ἔρχεται ἡ ἄλλη μέρα, μὰ ὁ σὶρ Πικαντίλλου ἀκόμα νὰ σάνῃ. Ὁ ἀμάξις ὀλο καὶ περιμένει μόνονα ζήτησε τὴν ἀδεία νὰ στήσῃ μιὰ παράγκα γιὰ νὰ προσυλάγεται ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸ κρύο αὐτὸς καὶ τῆ-λογὸ του, ποὺ πάντα ζεμένο καλοτρώει καὶ παχαίνει. Πέρασ' ἕνας χρόνος κι ὁ ἀμάξις δὲν τῶρε κουνήσει καθόλου ἀποκεῖ. Μιὰ μέρα γυρίζει τέλος πάντων τὸ κότερο ἀπὸ τὸ γῦρο τοῦ κόσμου, ποῦχε κάμει, κι ὁ σὶρ Πικαντίλλου καταμαγεμένος ἀπὸ τὸ ταξίδι του πηδαίει στὴ στεριά. Ὁ πρῶτος ἀνθρώπος ποὺ παρουσιάστηκε μπροστὰ του ἦταν ὁ ἀμάξις δίπλα στὰμάξι του:

— Ὄλ-ράϊτ, λέει, ὁ σὶρ Βίλλιαμ· πόσα σοῦ χρωστάω;

Ὁ λογαριασμὸς παρουσιάζεται μὲ προσηχὴ καὶ τάξη καταρτισμένος: δέκα πέντε χιλιάδες φράγκα.

— Σωστά· μονολογεῖ ὁ σὶρ Πικαντίλλου καὶ ὑπογράφει τὸ τεκτικὸ τσέκ, ποὺ τὸ δίνει στὸν ἀμάξι.

— Τώρα, τοῦ λέει, νὰ μὲ πᾶς καὶ στὸ ξενοδοχεῖό μου. Ὅταν ἔφτασαν ἐκεῖ ὁ σὶρ Πικαντίλλου ἔκαμε νὰ φύγῃ, μὰ ὁ ἀμάξις τόνε σταματάει:

— Καὶ τάγῃτ' μου; τοῦ λέει.

— Πολὺ σωστά. Πέρα.

Καὶ τοῦ δίνει δυὸ σελίνια.

Ἐννοεῖται, ὅτι αὐτὰ γίνονται στὴν Ἀγγλία.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Α. Β. Γ. Τὸ λάβαμε.—κ. Ε. Στρομ. Μὴν τὸν πιστεύετε. Ὁ κ. Γρηγόριος κρίνοντας στὰ τελευταῖα «Παναθηναῖα» τὸ δρᾶμα «Ζωντανοὶ καὶ Πεθαμμένοι» καμῶνεται πὺς δὲν καταλαβαίνει μιὰ σημετωσούλα στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου: «μὲ τὴν Πρόληψη ζεῖ κανεὶς λεύτερα ἢ τὴ ζωὴ κάτου ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια εἶναι σκλαβιά» καὶ ρωτάει ἂν ὁ συγγραφεὺς τὰ φρονεῖ αὐτὰ ποὺ λέει. Ξεχνάει ἢ κάνει πὺς ξεχνάει ὁ κ. Γρηγόριος δεῖ αὐτὰ λέγονται γιὰ τὴ Χέρη, γιὰ τὴ λαφρόμαυλη καὶ λαφρόγνωμη γυναῖκα ποὺ ὄσο κι ἂ λοχαράει τὴν Ἀλήθεια (τὸ Λάμπρο δηλ.) στρέγει νὰ ζεῖ μὲ τὸν Ἀντρέα (ποὺ στὸ δρᾶμα ἀντιπροσωπεύει τὴ Ψευτιά καὶ τὴν Πρόληψη) γιὰτ' ἡ ζωὴ μὲ τέτοιον ἄντρα εἶναι γλέντι, ἐνῶ μαζί μὲ τὸν αὐστηρὸ κι ἀλύγιστο Λάμπρο θὰν τῆς εἶτανε σκλαβιά. Ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ζωντ. καὶ Πεθαμ.» τὸ ξέρει πολὺ καλά πὺς οἱ καλλιτέχνες μόνον ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια καὶ τὴν Τέχνη βρῖ-

σκουν ἄμορφη τὴ ζωὴ. Ὁ κ. Γρηγόριος ὅμως μπορεῖ νὰν τὸ λέει, μὰ δὲν τὸ καταλαβαίνει, ἀφοῦ μὲ τὴ δουλιὰ του μᾶς ἀποδείχνει καθεμέρα πὺς ἄμορφη τὴ ζωὴ τὴ βρίσκει μοναχὰ κάτου ἀπὸ τὸν Κεῖ μ ω ν ι σ μ ὸ ποὺ ἀντιπροσωπεύει στὰ γράμματα καὶ στὴ ζωὴ, τὴν Ψευτιά καὶ τὴν Πρόληψη. Κιμωνιστῆς καὶ νὰ νιώθει ἀπὸ ἀληθινὴ Ζωὴ καὶ Τέχνη, εἶναι τῶν ὀδυνάτων. Οἱ φόβους ψυχῆς μόνον φόβος πρᾶματα νιώθουν καὶ μόνον μὲ τέτλια ἐνθουσιάζονται.—κ. Ραφ. Ἐχεις καιρὸ ἀκόμα. Ὁ μικρὸς διαγωνισμὸς μας γιὰ τὴν περιγραφή κτλ. τελειώνει τὴν τελευταία μέρα τοῦ Ἰουνίου. Τοὺς ὄρους του τοὺς ξανατυπώσαμε στὰ «Χωρὶς γραμματώσημο» τοῦ 145 φύλλου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν Γερμανίαν-Βερολίνον

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ

Φράγκα χρυσᾶ 10,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὑποκαταστήματα

Ἐν Κων)πόλει, Σμύρνη, Θεσσαλονίκη, Ἀλεξανδρεία καὶ Πραγκορεῖον ἐν Ἀμβούργῳ

Ἐνεργεῖ προεξοφλήσεις, εἰσπραξίσεις γραμματίων, τηλεγραφικὰς πληρωμὰς, ἀγορὰν καὶ πώλησιν συναλλαγμάτων, ἐκδίδει πιστωτικὰς ἐπιστολάς (lettres de Credit) δι' ὄλην τὴν Ἑυρώπην, τὴν Ἀνατολήν καὶ πᾶσαν ἄλλην χώραν, ἀγοραπωλησίας χρωματῶν παντὸς εἶδους, χορηγῆσεις δανείων καὶ ἀνοικτῶν λογαριασμῶν ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρωματῶν καὶ ἐμπορευμάτων, καὶ ἐν γένει ὅλας τὰς χρηματικὰς ἐργασίας καὶ ὅλας τὰς τραπεζικὰς παντὸς εἶδους.

Τυπὴμα καταθέσεων

Ἡ Τράπεζα δέχεται καταθέσεις εἰς χρυσόν καὶ τραπεζογραμμάτια πληρῶνουςα

Διὰ καταθέσεις εἰς χρυσόν

2 ο) ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν

2 1)2 ο) » μετὰ τρεῖς ἕως ἑξ μῆνας

3 ο) » » ἑξ μῆνας ἕως 2 ἔτη

Διὰ καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια

2 1)2 ο) ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν

3 ο) » » μετὰ τρεῖς ἕως ἑξ μῆνας

3 1)2 ο) » » ἑξ μῆνας ἕως 2 ἔτη

Ὁ κ. Τζῶν Μάκ Κένβιλλ, κάτοικος κάποιου χρυσοφόρου μέρους τῆς Αὐστράλιας, ἔφαξε μιὰ μέρα μιὰ κόττα του νὰ τὴ φάῃ, μὰ γιὰ φανταστῆς τὸ ἔαφνισμά του, δταν, ἀνοίγοντας τὴ μάμα της καὶ τὴν κοιλιὰ της, τίς βρῆκε γιομάτες ἀπ' μικροὺς σβόλους χρυσαφιοῦ. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ πιάνει καὶ σφάζει καὶ τίς ἄλλες 31 κόττες ποὺ εἶχε. Κάθε μιὰ ἦταν κ' ἕνα πουγγὶ γιομάτο χρυσαφί. Δηλαδή μάζεψε ἀπ' ὄλες χρυσαφί ποὺ τὸ πούλησε 3000 φρ. ποὺ νὰ ποῦμε κάθε κόττα εἶχε 94 φράγκα. Νέ, κόττες μιὰ φορά!